

## Kirjallinen ohjeistus ilmoitusvelvollisille rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä rahapelitoiminnassa

### Sisällys

Määritelmät.....	3
1 Johdanto .....	3
1.1 Ohjeistuksen tarkoitus ja tavoite.....	3
1.2 Yleistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä rahapelialalla .....	4
2 Sääntely .....	5
2.1 FATF-suositukset.....	5
2.2 EU-rahampesuasetus ja rahanpesudirektiivit .....	6
2.3 AMLA-asetus .....	6
2.4 Kansallinen laki .....	6
3 Rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen .....	7
3.1 Mitä on rahanpesu? .....	7
3.2 Mitä on terrorismin rahoittaminen? .....	8
4 Kansallinen ja ylikansallinen riskiarvio sekä valvojakohtainen riskiarvio.....	8
4.1 Kansallinen riskiarvio .....	9
4.2 Ylikansallinen riskiarvio .....	10
4.3 Valvojakohtainen riskiarvio.....	10
5 Ilmoitusvelvollisen riskiarviointi ja riskiperusteinen lähestymistapa .....	11
5.1 Ilmoitusvelvollisen riskiarvio ja riskienhallintamenetelmät.....	11
5.2 Riskitekijöiden tunnistaminen ja arviointi .....	14
5.3 Vähintään tunnistettavat ja arvioitavat riskitekijät .....	15
5.3.1 Asiakkaiden riskiluokittelu .....	15
5.3.2 Tuotteet ja palvelut .....	16
5.3.3 Transaktiot.....	17
5.3.4 Toimituskanavat .....	18
5.3.5 Maat ja maantieteelliset alueet .....	18
6 Asiakkaan tunteminen .....	19
6.1 Yleistä asiakkaan tuntemisesta ja riskiperusteisesta arvioinnista .....	19
6.2 Menettelyt asiakkaan tuntemiseksi.....	20
6.2.1 Tavanomaiset asiakkaan tuntemisen toimenpiteet.....	20

6.2.2 Tehostettu tuntemisvelvollisuus .....	20
6.3 Milloin asiakkaan tuntemisen toimenpiteitä tulee suorittaa? .....	21
6.3.1 Asiakassuhteen aloitus .....	21
6.3.2 Asiakassuhteen jatkuva seuranta ja olennaisten olosuhteiden muutos .....	22
6.3.3 Säännöllisesti asiakassuhteen aikana tehtävät asiakkaan tuntemisen toimenpiteet.....	23
6.3.4 Tietyn summarajan ylittävät suoritukset .....	24
6.3.5 Epäily rahanpesusta tai terrorismin rahoittamisesta .....	24
6.3.6 Aiemmin saatujen asiakastietojen epäilyttävyys.....	24
6.3.7 Suuret, epätavalliset ja/tai irrationaaliset talletukset.....	25
6.4 Pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten noudattamiseen liittyvä asiakkaan tunteminen .....	25
6.5 Varojen alkuperäselvitys .....	27
6.6 Asiakkaan riittämättömät selvitykset.....	28
7 Ilmoittaminen Rahanpesun selvittelykeskukselle .....	29
7.1 Yleistä rahanpesun selvittelykeskuksesta .....	29
7.2 Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta .....	29
7.3 Epäilyttävän liiketoimen indikaattoreita rahapelitoiminnassa .....	30
8 Asiamiesten käyttö .....	31
9 Koulutus .....	32
10 Sisäinen valvonta ja whistleblowing-järjestelmä.....	34
10.1 Sisäinen valvonta.....	34
10.2 Whistleblowing-järjestelmä.....	35
11 Lisää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä.....	35

## Määritelmät

FATF Financial Action Task Force – On hallitustenvälinen elin, joka kehittää kansainvälisiä standardeja rahanpesun, terrorismin rahoituksen ja joukkotuhoaseiden leviämisen rahoituksen torjumiseksi

AMLA Anti-Money Laundering Authority - EU rahanpesun torjuntaviranomainen

PEP Politically Exposed Person – Poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö

VAS Varojen alkuperäselvitys

STR Suspicious transaction report - Epäilyttävä liiketoimi-ilmoitus

FIU / RAP Financial Intelligence Unit / Rahanpesun selvittelykeskus

SNRA Supra National Risk Assessment - Ylikansallinen riskiarvio

NRA National Risk Assessment – Kansallinen riskiarvio

## 1 Johdanto

### 1.1 Ohjeistuksen tarkoitus ja tavoite

Tämä ohjeistus on suunnattu rahapeli-toimijoille, joilla on toimilupa Suomessa, heidän työntekijöilleen ja muille asiaankuuluville sidosryhmille. Ohjeistuksen sisältö on relevanttia kaikille toimilupaa hakeville sekä toimiluvan saaneille rahapeli-toimijoille, sekä hyödyllistä myös niiden asiamiehille.

Ohjeistus ei ole tarkka käsikirja siitä, miten yksittäisen rahapeli-toimijan tulee toimia, mutta se tarjoaa yleiskatsauksen ja koostetun kuvauksen rahapeli-toimijoiden velvollisuuksista rahanpesun torjuntaa koskevan sääntelyn keskeisimpien osien mukaisesti. Se kuvaa myös mahdollisia menettelytapoja riskiperusteiseen työskentelyyn ja antaa esimerkkejä tehokkaista toimenpiteistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi.

Ohjeistuksen käyttäjän on aina arvioitava, onko ohjeistus sovellettavissa yksittäisessä tapauksessa. Rahapeli-toimijoiden on lisäksi aina otettava huomioon muun muassa rahanpesulain sekä valvontaviranomaisen määräysten ja yleisten ohjeiden säännökset rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnasta. Rahapeli-toimijoiden on myös huomioidava valvojakohtainen riskiarvio sekä kansallinen riskiarvio (National Risk Assessment, NRA) ja ylikansallinen riskiarvio (Supranational Risk Assessment, SNRA) toiminnassaan.

Valvontaviranomainen julkaisee omissa kanavissaan ajankohtaista tietoa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, kuten esimerkiksi sen oman riskiarvion, ohjeistuksen tai sellaisen päivityksen. Valvontaviranomainen tiedottaa myös muutoksista kansalli-

sessä ja ylikansallisessa riskiarviossa. Rahapelitoimijoiden tulee aktiivisesti seurata valvontaviranomaisen viestintää. Lisäksi valvontaviranomainen suosittaa rahapelitoimijoita seuraamaan aktiivisesti [rahanpesu.fi](https://rahanpesu.fi) -sivustoa. Sivustolla julkaistaan ajankohtaista tietoa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä Suomessa.

## 1.2 Yleistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä rahapelialalla

Suomen rahapelimarkkinat ovat suuressa muutoksessa, sillä rahapelitoiminta muutetaan osin toimilupaperusteiseksi uudella rahapelilalla (10/2026). Rahapelilain mukaista yksinoikeus- ja rahapelitoimilupaa (myöhemmin ”toimilupa”) voi hakea 1.3.2026 alkaen ja toiminnan voi aloittaa 1.7.2027 alkaen. Valvontaviranomaisena toimii Poliisihallituksen arpajaishallinto 30.6.2027 saakka. 1.7.2027 alkaen valvontaviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

Rahapelitoimijat ovat rahanpesulain (Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 444/2017) mukaisia ilmoitusvelvollisia. Rahanpesulakia sovelletaan lisäksi soveltuvin osin elinkeinonharjoittajaan ja yhteisöön, joka välittää 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 ja 10 kohdassa tarkoitettujen rahapeliyhteisöjen tarjoamiin rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia tai -maksuja, jos rahapeliyhteisö on antanut asiakkaan tunnistamisen ja ilmoituksen tekemisen muun elinkeinonharjoittajan tai yhteisön tehtäväksi.

Tässä yhteydessä huomautettakoon, että tätä ohjeistusta kirjoitettaessa on meneillään kansallisen rahanpesulain kokonaisuudistus. Kokonaisuudistuksella implementoidaan EU:n 6. rahanpesudirektiivi. Uusi rahanpesulaki tulee voimaan pääosin 10.7.2027, jolloin myös EU:n rahanpesuasetuksen soveltaminen alkaa. Uusi rahanpesulaki sekä rahanpesuasetus tuovat mukanaan muutoksia ilmoitusvelvollisten velvollisuuksiin. **Tämä ohjeistus on kirjoitettu nykyisen rahanpesulainsäädännön valossa, ja valvontaviranomainen antaa uutta ohjeistusta uuden lain sekä rahanpesuasetuksen soveltamisen alkaessa.**

Rahanpesulain tavoitteena on estää rahanpesua ja terrorismin rahoittamista, edistää tällaisen toiminnan paljastamista ja selvittämistä sekä tehostaa rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämistä ja takaisinsaantia. Rahanpesun torjuntaa koskevan sääntelyn keskeinen lähtökohta on estää liiketoimintojen hyödyntäminen rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen. Samalla on varmistettava, ettei tehokkaan liiketoiminnan harjoittamista rajoiteta tarpeettomasti. Näiden etujen tasapainottaminen edellyttää toimiluvanhaltijalta **riskiperusteista lähestymistapaa.**

Riskiperusteisen lähestymistavan tulee läpäistä koko rahapelitoimijan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaan liittyvä työ, eli toimenpiteiden on oltava suhteessa rahapelitoimijan toimintaan liittyviin riskeihin. Rahanpesulain riskiperusteinen sääntely mahdollistaa sen, että rahapelitoimijat voivat keskittää toimenpiteensä tehokkaasti niille alueille, joilla rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski on suurin.

Riskiperusteinen lähestymistapa edellyttää, että rahapelitoimijat ymmärtävät hyvin rahanpesun ja terrorismin rahoittamiseen liittyvät riskit erityisesti rahapelialalla ja pystyvät

tekemään harkittuja päätöksiä. Tämä puolestaan edellyttää asiantuntemuksen kehittämistä esimerkiksi koulutuksen, ohjeistuksen, ammatillisen neuvonnan ja käytännön kokemuksen kautta.

Rahanpesulaki velvoittaa rahapeliyhtiöitä toimimaan aktiivisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi. Velvollisuus sisältää muun muassa asiakkaiden aktiivisen seurannan, epäilyttävien liiketoimien tunnistamisen ja ilmoituksen tekemistä viranomaisille. Rahanpesulain velvoitteiden laiminlyönti ja/tai rikkominen voi johtaa seuraamuksiin, kuten hallinnollisiin sanktioihin, toimiluvan peruuttamiseen tai rikosoikeudellisiin toimiin.

Valtiovarainministeriön vuonna 2021 julkaisemassa kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarviossa rahapelialan rahanpesuriskin arvioidaan olevan tasolla 2 (**kohtalaisen merkittävä**), mikä johtuu pääasiassa suurista panoksista, suurista voitoista, korkeasta liikevaihdosta sekä käteisen käytöstä. Rahanpesijä usein hyväksyy myös mahdolliset tappiot, joka tarkoittaa, että henkilö voi menettää merkittäviä summia samalla, kun mahdolliset voitot voivat osoittaa laillisia tuloja. Rahapelaaminen voi esimerkiksi näistä syistä olla rikollisille houkutteleva rahanpesun keino. Lisää kansallisesta riskiarviosta luvussa 4.

Kohtalaisen merkittävän riskin vuoksi on tärkeää, että rahapelitoimijoilla on toimintansa laatuun ja laajuuteen nähden riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen käytänteet.

Rahanpesulain velvoitteiden noudattamisen tärkeyttä korostaa se, että valvontaviranomainen voi määrätä rahapelitoimijalle rahanpesulain velvoitteiden laiminlyönnin tai rikkomisen johdosta hallinnollisena seuraamuksena rikemaksun, seuraamusmaksun tai julkisen varoituksen. Uuden rahapelilain ja 6. rahanpesudirektiivin mukaan valvontaviranomainen voi lisäksi peruuttaa rahapelitoimijan toimiluvan.

## 2 Sääntely

### 2.1 FATF-suositukset

Rahanpesunvastainen toimintaryhmä (Financial Action Task Force, FATF) on maailmanlaajuinen organisaatio, johon kuuluu yli 200 maata ja lainkäyttöaluetta. Ne ovat sitoutuneet siihen, että niiden toimet rahanpesun, terrorismin rahoituksen ja joukkotuhoojien leviämisen rahoituksen torjumiseksi arvioidaan FATF:n Pariisissa sijaitsevan sihteeristön tukemien arvioijien toimesta. Suomi on ollut jäsen vuodesta 1991.

FATF on hyväksynyt 40 suositusta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Jäsenvaltiona Suomi on velvollinen noudattamaan FATF:n suosituksia.

Rahanpesulain säädökset perustuvat suurelta osin EU:n rahanpesuasetukseen sekä EU-direktiiveihin (rahanpesudirektiivit), jotka puolestaan perustuvat FATF:n suosituksiin.

## 2.2 EU-rahampesuasetus ja rahanpesudirektiivit

Suomi yhdessä muiden EU-maiden kanssa on rahanpesua koskevien sääntömuutosten edessä. Jäsenvaltiot hyväksyivät uuden lainsäädäntöpaketin 31. toukokuuta 2024. Sen tavoitteena on luoda yksityiskohtaisempi ja yhtenäisempi sääntelykehys. Lainsäädäntöpaketti tarkoittaa muun muassa sitä, että suuri osa neljännestä rahanpesudirektiivistä korvataan ns. rahanpesuasetuksella, joka on suoraan sitova ja suoraan sovellettava laki jäsenvaltioissa. Rahanpesuasetuksen soveltaminen alkaa 10.7.2027.

Ne osat neljännestä rahanpesudirektiivistä, joita ei siirretty asetukseen, on korvattu kuudennella rahanpesudirektiivillä. Kuudennen rahanpesudirektiivin säännökset implementoidaan kansalliseen rahanpesulakiin ja niiden soveltaminen alkaa 10.7.2027.

## 2.3 AMLA-asetus

EU:n rahanpesupaketin lisäksi EU-tasolla on niin sanotulla AMLA-asetuksella perustettu uusi viranomainen, Anti-Money Laundering Authority (AMLA). AMLA perustettiin virallisesti heinäkuussa 2024, ja se aloitti toimintansa vuonna 2025 Frankfurtissa Saksassa. Useimmat viraston tehtävät käynnistyvät vuosina 2025–2026, paitsi rahoitussektorin ilmoitusvelvollisten suora valvonta ja tietyt muihin aloihin kuin finanssisektoriin liittyvät tehtävät, jotka alkavat vuonna 2028.

Koska talousrikollisuus on luonteeltaan rajat ylittävää, uusi viranomainen parantaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevan järjestelmän tehokkuutta luomalla kansallisten valvontaviranomaisten kanssa yhdenmisen mekanismin, jolla varmistetaan, että ilmoitusvelvolliset noudattavat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyviä velvoitteita rahoitusalailla. AMLA:n tehtävänä on myös tukea finanssialan ulkopuolisia aloja ja koordinoita jäsenmaiden rahanpesun selvittelykeskuksia.

Valvontavaltuuksien lisäksi ja vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi AMLA määrää valituille ilmoitusvelvollisille taloudellisia seuraamuksia tapauksissa, joissa suoraan sovellettavia vaatimuksia rikotaan ja rikkomukset ovat vakavia, järjestelmällisiä tai toistuvia.

## 2.4 Kansallinen laki

Tämä ohjeistus perustuu kansalliseen lakiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (2017/444).

Tätä ohjeistusta kirjoitettaessa on meneillään kansallisen rahanpesulain kokonaisuudistus, jolla implementoidaan 6. EU:n rahanpesudirektiivi. Kokonaisuudistus tuo mukanaan merkittäviä uudistuksia kansalliseen lakiin.

Kansallisen lain ohella EU:n rahanpesuasetus on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta. Rahanpesuasetuksen soveltaminen alkaa pääosin heinäkuussa 2027.

Valvontaviranomainen antaa uutta ohjeistusta uudesta rahanpesulaista sekä EU:n rahanpesuasetuksesta lähempänä niiden soveltamisen aloittamisen ajankohtaa.

### 3 Rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen

#### 3.1 Mitä on rahanpesu?

Rahanpesulain tarkoituksena on ehkäistä ja estää rahoitussektorin, pelisektorin ja useiden muiden alojen väärinkäyttö rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen.

Rahanpesun määritelmä ilmenee rahanpesulain 1 luvun 4 §:stä, jonka mukaan rahanpesulla tarkoitetaan rikoslain (39/1889) 32 luvun 6–10 §:ssä tarkoitettua toimintaa.

Rahanpesussa:

- varat ovat peräisin laittomasta alkuperästä.
- rahat pyritään kierrättämään laillisen maksujärjestelmän läpi.
- pyrkimyksenä on peittää varojen tosiasiallinen luonne, alkuperä tai omistajat.

Rahanpesulla tarkoitetaan toimintaa, jossa rikoksella hankitut varat pyritään kierrättämään laillisen maksujärjestelmän läpi varojen tosiasiallisen luonteen, alkuperän tai omistajien peittämiseksi tai häivyttämiseksi. Rahanpesu edellyttää siten esirikosta. Esirikos voi olla mikä tahansa rangaistavaksi säädetty teko, josta on koitunut tekijälle taloudellista hyötyä.

Rahanpesua on myös rikollisten varojen vastaanottaminen, käyttäminen, muuntaminen, luovuttaminen, siirtäminen, välittäminen tai hallussapito. Henkilöllä pitää olla rahanpesutarkoitus eli tarkoitus hankkia hyötyä, avustaa rikoksentekeijää tai peittää omaisuuden laiton alkuperä. Rahanpesua on myös se, että peittää ja häivyttää rikoksella saadun omaisuuden todellista luonnetta, alkuperää, sijaintia tai siihen kohdistuvia määräämistöitä tai oikeuksia.

Rahanpesu katsotaan jakautuvan kolmeen vaiheeseen: sijoittamiseen, häivyttämiseen ja integrointiin. Aluksi varat tuodaan laillisen rahoitusjärjestelmän piiriin esimerkiksi käteistalletuksina. Tämän jälkeen laiton alkuperä pyritään häivyttämään esimerkiksi monimutkaisilla transaktioilla. Rahoja esimerkiksi liikutellaan useiden tilien ja useiden maiden kautta kauemmaksi niiden alkuperästä. Lopulta varat tuodaan takaisin osaksi laillista taloutta.

Estämällä rahanpesua voidaan estää myös muuta rikollisuutta, koska rahanpesijä saattaa rahoittaa varoilla uusia rikoksia. Rahanpesu on usein osa järjestäytyntä ja kansainvälistä rikollisuutta. Rahanpesu voi uhata rahoitusjärjestelmän vakautta, luotettavuutta ja kilpailukykyä. Epävakaas voi nostaa esimerkiksi lainojen, maksuliikenteen ja vakuutus-ten kustannuksia ja vaikutukset voivat heijastua talouteen laajemminkin.

Rahanpesun keinot vaihtelevat, ja ne voivat olla yksinkertaisia tai monimutkaisempia. Kyse ei ole vain käteistapahtumista. Myös raha, joka on jo olemassa rahoitusjärjestelmässä, voi olla alttiina rahanpesulle.

### 3.2 Mitä on terrorismin rahoittaminen?

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n mukaan terrorismin rahoittamisella tarkoitetaan rikoslain 34 a luvun 5, 5 a ja 5 b §:ssä tarkoitettua toimintaa. Terrorismin rahoittamisessa on kyse varojen hankkimisesta tai keräämisestä terroristiseen toimintaan. Kyse ei ole vain rahojen antamisesta. Terrorismin rahoitus käsittää myös terrorismiin käytettävän rahan keräämisen, toimittamisen ja vastaanottamisen. Terrorismi rahoitetaan monesti laillisin varoin, mikä tekee sen havaitsemisesta erityisen vaikeaa.

Terrorismin rahoituksessa:

- varat voivat olla laillista tai laitonta alkuperää.
- rahaa hankitaan tai kerätään terroristista toimintaa varten.
- rangaistavaa on myös terroristiryhmän tai yksittäisen terroristin rahoittaminen tai sen yrittäminen.

Terrorismin rahoittamisen vaiheita ovat varojen kerääminen, siirtäminen ja käyttäminen. Terrorismia rahoitetaan pääosin laillisista lähteistä saaduilla varoilla ja rahaliikenne tapahtuu tilisiirroin, käteisellä tai rahanvälityspalveluiden välityksellä. Rahaliikennettä tapahtuu useiden eri maiden välillä.

Terrorismin torjumiseksi ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi voidaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistaa varojen jäädytys siten kuin laissa varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi (325/2013) säädetään. Varojen jäädyttämisen tarkoituksena on estää päätöksen kohdetta kanavoimasta varoja terroristiseen tarkoitukseen. Suomessa keskusrikospoliisi tekee varojen jäädyttämisspäätökset ja ylläpitää julkista luetteloja jäädyttämisspäätöksistä. Jäädyttämisspäätöksen panee täytäntöön ulosottoviranomainen.

Terrorismin torjumiseksi ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi määrätään myös pakotteita, jotka tarkoittavat käytännössä nimettyihin tahoihin kohdistuvia taloudellisen tai muun yhteistyön rajoituksia. Pakotteilla pyritään vaikuttamaan toimintaan, jonka katsotaan olevan uhka esimerkiksi turvallisuudelle. Terrorismin torjunnassa pakotteet voivat olla esimerkiksi varojen jäädyttämistä tarkoittavia finanssipakotteita. Ulkoministeriö listaa verkkosivuillaan muun muassa terrorismin vastaisia pakotteita.

## 4 Kansallinen ja ylikansallinen riskiarvio sekä valvojakohtainen riskiarvio

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyen on julkaistu niin kansallinen kuin ylikansallinen riskiarvio, ja näitä päivitetään säännöllisesti. Myös valvontaviranomainen on julkaissut valvojakohtaisen riskiarvion. Rahapelitoimijan tulee tutustua riskiarviointiin sekä muihin julkaistaviin ohjeistuksiin ja oppaisiin, ja sisällyttää ne soveltuvin osin



omaan riskiarvioonsa, joka sen tulee laatia oman liiketoimintamallinsa perusteella. Lisää rahapelitoimijan riskiarviosta on tämän ohjeistuksen luvussa 5.

#### 4.1 Kansallinen riskiarvio

Suomen tulee osana rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoimia laatia kansallinen riskiarvio. Riskiarviossa on tunnistettava ja arvioitava Suomen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä. Riskiarviossa on otettava huomioon Euroopan komission laatima Euroopan unionin ylikansallinen riskiarvio. Vastuu kansallisen riskiarvion laatimisesta on rahanpesulain 2 luvun 1 §:n mukaan valtiovarainministeriöllä ja sisäministeriöllä. Riskiarvion laatimiseen osallistuu lisäksi lukuisia eri tahoja, jotka muodostuvat kansallisista toimivaltaisista viranomaisista, rahanpesulain mukaisista valvojista ja huolehtimisvelvollisuuden alaisista viranomaisista sekä yksityisen sektorin toimijoista.

Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2021 on laadittu valtiovarainministeriön ja sisäministeriön koordinoimana. Riskiarviossa kuvataan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen uhkia, haavoittuvuuksia ja riskejä kaikilla ilmoitusvelvollissectoreilla sekä voittoa tavoittelemattomien organisaatioiden (NPO-sektorin) toiminnassa. Lisäksi riskiarviossa tarkastellaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä liittyen kulloinkin valittuihin ilmiöihin.

Riskiarvion yhteydessä on laadittu kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion toimintasuunnitelma 2021–2023. Toimintasuunnitelmassa esitellään ne toimenpiteet, joilla riskiarviossa havaittuja riskejä pyritään pienentämään. Riskiarvio ja toimintasuunnitelma muodostavat kokonaisuuden, joka kuvastaa Suomen kansallista ymmärrystä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä ja niiden hallintakeinoista.

Kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion osittaispäivitys 2023 on laadittu valtiovarainministeriön ja sisäministeriön koordinoimana. Riskiarvion osittaispäivityksessä kuvataan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen uhkia, haavoittuvuuksia ja riskejä korkeimman riskin ilmoitusvelvollissectoreilla. Lisäksi riskiarvion osittaispäivityksessä tarkastellaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä liittyen valittuihin ilmiöihin. Riskiarvion osittaispäivitys ei korvaa vuoden 2021 riskiarviota, vaan ainoastaan täydentää sitä.

Riskiarvion osittaispäivityksen yhteydessä on päivitetty kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion toimintasuunnitelma vuosille 2024–2025. Toimintasuunnitelmassa esitellään ne toimenpiteet, joilla riskiarviossa havaittuja riskejä pyritään pienentämään. Riskiarvio ja toimintasuunnitelma muodostavat kokonaisuuden, joka kuvastaa Suomen kansallista ymmärrystä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä ja niiden hallintakeinoista.

Kansalliseen riskiarvioon tehdään vuosien 2025–2026 aikana kokonaisu päivitys. Uusi kansallinen riskiarvio on tarkoitus julkaista vuoden 2026 alussa. Valvontaviranomainen tiedottaa rahapelitoimijoita kansallisen riskiarvion sisällöstä ja muutoksista.

## 4.2 Ylikansallinen riskiarvio

Neljännän rahanpesudirektiivin 6. artiklassa asetettiin Euroopan komissiolle velvoite laatia arvio niistä Euroopan Unionin sisämarkkinoihin vaikuttavista rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskeistä, jotka liittyvät rajat ylittäviin toimiin. Tästä riskiarviosta käytetään nimitystä ylikansallinen riskiarvio eli Supra National Risk Assessment (SNRA).

Direktiivi velvoittaa komission saattamaan raportin ajan tasalle joka toinen vuosi, tai tarvittaessa useammin. Komissio julkaisi viimeisimmän SNRA-raportin ja sen liitteet 27.10.2022.

Riskiarvio tunnistaa, analysoi ja arvioi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskejä, jotka vaikuttavat Euroopan yhtenäismarkkinoihin ja liittyvät rajat ylittäviin toimiin koko unionin tasolla. Riskiarvio sisältää keskeiset yhtenäismarkkinoihin kohdistuvat riskit useilla eri aloilla sekä horisontaaliset haavoittuvuudet, jotka voivat vaikuttaa näihin aloihin.

Tämän perusteella asiakirja esittää suuntaviivoja riskien hallintaan tarkoitetuista lieventävistä toimenpiteistä, joita on noudatettava sekä EU:n että kansallisella tasolla. Lisäksi se sisältää suosituksia eri velvollisille toimijoille ja viranomaisille.

## 4.3 Valvojakohtainen riskiarvio

Rahanpesulain 2 luvun 2 § mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen on laadittava riskiarvio sen valvonnan piiriin kuuluvien ilmoitusvelvollisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä.

Valvojakohtaisella riskiarviolla on useampi tarkoitus ja tavoite, jotka kaikki pyrkivät osaltaan estämään rahanpesua ja terrorismin rahoitusta rahapelitoiminnassa. Tarkoituksena on kartoittaa ja tunnistaa riskejä, arvioida niiden todennäköisyyttä ja vaikuttavuutta sekä esitellä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien hallintakeinoja rahapelitoiminnassa. Riskiarvion tavoitteena on tunnistaa rahapelaamiseen kohdistuvia rahanpesuriskejä sekä arvioida niitä.

Kaikkia riskejä on mahdotonta tunnistaa, mutta tavoitteena on tunnistaa todennäköisimpiä ja merkittävimpiä rahapelaamiseen kohdistuvia rahanpesuriskejä. Lisäksi riskiarvion tavoitteena on esittää joitain keinoja riskien vähentämiseksi. Tästä syystä riskiarviossa analysoidaan riskejä sekä esitellään myös riskien hallintakeinoja. Riskiarviossa arvioidaan tunnistettujen riskien todennäköisyyttä, vaikuttavuutta ja vakavuutta.

Riskiarvio on valvontatoiminnan työkalu. Sen avulla rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontaa pystytään muun muassa kohdentamaan niihin toimintoihin, joiden osalta riskien on todettu olevan merkittävimmät. Valvontatoiminnassa tällaisesta valvonnan kohdentamisesta puhutaan riskiperusteisena valvontana. Toisaalta myös pienempien riskien havainnointi ja arvioiminen ovat merkityksellisiä kokonaisuuden hahmottamisessa ja rahapelaamisen kokonaisvaltaisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien ymmärtämisessä.

Riskiarvio on valvovan viranomaisen näkemys rahapelitoimintaa uhkaavista tekijöistä ja tapahtumista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen osalta. Riskiarvio toimii työkaluna myös rahapelitoimijoille. Rahapelitoimijat pystyvät muun muassa vertaamaan valvoja-kohtaista riskiarviota omasta toiminnastaan tekemäänsä riskiarvioon ja arvioimaan, onko sen rahapelitoiminnassa huomioitu kaikki valvovan viranomaisen riskiarviossa esitetyt riskit sekä miten riskit ja hallintakeinot on valvojan arvioimana nähty.

Rahapelitoimijat voivat tutustua valvojakohtaiseen riskiarvioon ja sen liitteisiin [poliisin verkkosivuilla](#).

Valvontaviranomainen laatii uuden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen riskiarvion toimilupajärjestelmään siirtymisen yhteydessä.

Rahapelitoimijoiden on huomioitava, että valvojakohtainen riskiarvio on tästä kirjallisesta ohjeistuksesta erillinen dokumentti.

## 5 Ilmoitusvelvollisen riskiarviointi ja riskiperusteinen lähestymistapa

### 5.1 Ilmoitusvelvollisen riskiarvio ja riskienhallintamenetelmät

Rahanpesulaki edellyttää, että rahapelitoimijat toteuttavat riskiperusteisia toimenpiteitä estääkseen liiketoiminnan väärinkäytön rahanpesuun ja terrorismiin rahoittamiseen. Tällä tarkoitetaan sitä, että rahapelitoimijoiden resursseja käytetään ensisijaisesti alueille, joissa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskit ovat suurimmat liiketoiminnassa. Rahapelitoimijan on siten tunnettava liiketoimintamallinsa voidakseen tunnistaa ja arvioida siihen liittyvän riskin joutua väärinkäytetyksi rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen. Riski voi muuttua, jos rahapelitoimija muuttaa liiketoimintamalliaan, ja tämä voi johtaa joko riskin kasvuun tai pienenemiseen.

Riskiperusteisen työn toteuttamiseksi rahapelitoimijan on siis suoritettava riskinarviointi omasta liiketoiminnastaan. Riskinarviointi on keskeinen osa kaikkea muuta työtä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi. Sen tulee olla pohjana liiketoiminnan käytännöille ja muille toimenpiteille rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisemiseksi. Riskinarvioinnin laajuus riippuu liiketoiminnan koosta ja luonteesta.

Riskinarviointi tulee dokumentoida. Siinä on kuvattava, miten rahapelitoimijan tuotteita ja palveluja voidaan käyttää rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen ja kuinka suuri riski on, että näin tapahtuu. **Kaikki tekijät, jotka voivat vaikuttaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskeihin, tulee huomioida riskinarvioinnissa.** Erityisesti rahapelitoimijan tulee huomioida tarjottavien tuotteiden ja palvelujen tyyppi, asiakkaat, transaktiot, jakelukanavat ja maantieteelliset riskitekijät.

Rahapelitoimijan riskinarvioinnin on käsiteltävä sekä rahanpesun että terrorismin rahoituksen riskiä. Esimerkiksi jokin rahapelitoimijan tarjoama rahapeli voi muodostaa korkean luontaisen rahanpesuriskin, mutta vain vähäisen riskin terrorismin rahoitukselle.

Rahapelitoimijan on päivitettävä riskiarvionsa säännöllisesti. Jotta riskiarviointi heijastaisi aina rahapelitoimijan sen hetkistä riskiprofiilia ja jotta se olisi mahdollisimman relevantti ja ajantasainen, riskiarviointi on yleisesti ottaen tarkistettava vähintään kerran vuodessa tai merkittävien muutosten tapahtuessa rahapelitoimijan liiketoimintamallissa tai lainsäädännössä. Rahapelitoimijan on myös tarkistettava riskiarviointinsa, jos kansallisissa ja ylikansallisissa riskiarvioinneissa tai valvojakohteisissa riskiarviossa tapahtuu muutoksia, jotka voivat vaikuttaa rahapelitoimijan luontaiseen riskiin.

Tämä edellyttää, että rahapelitoimijalla on ymmärrys todellisista uhista ja haavoittuvuuksista. Siten liiketoiminnassa on oltava asiantuntemusta rahanpesusta ja terrorismin rahoituksesta suomalaisessa kontekstissa. Tämä on perustavaa laatua oleva tekijä riskiperusteisen lähestymistavan tehokkaassa soveltamisessa ja edellyttää, että rahapelitoimijat seuraavat jatkuvasti uusinta raportointia rahanpesusta ja terrorismin rahoituksesta.

Rahapelitoimijan on otettava riskiarvion laadinnassa huomioon toimintansa luonne, koko ja laajuus. Rahapelitoimijalla on oltava edellä mainitut tekijät huomioon ottaen riittävät toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien vähentämiseksi ja tehokkaaksi hallitsemiseksi. Toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja valvonnan tulee sisältää ainakin:

- 1) sisäisten toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja valvonnan kehittämisen;
- 2) sisäisen tarkastuksen, jos tämä on perusteltua ilmoitusvelvollisen toiminnan luonne ja koko huomioon ottaen.

Rahapelitoimijan on laadittava edellä tarkoitetut toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta sekä seurattava ja kehitettävä niihin liittyviä toimenpiteitä. Jos ilmoitusvelvollinen rahapelitoimija on oikeushenkilö, hallituksen, vastuunalaisen yhtiömiehen tai muun vastaavassa asemassa olevan ylimpään johtoon kuuluvan henkilön on hyväksyttävä rahanpesulain 2 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta sekä seurattava ja kehitettävä niihin liittyviä toimenpiteitä.

Rahapelitoimijan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen riskiarvion tulee olla erillinen ja itsenäinen dokumentti. Rahapelitoimijan on siten huomattava, että rahanpesun estämisen toimenpiteiden kirjaaminen sen yleiseen riskiarviointiin taikka esimerkiksi uuden rahapelilain 35 §:n mukaiseen omavalvontasuunnitelmaan ei ole riittävää. Riskiarvio ja siihen tehtävät muutokset on toimitettava valvontaviranomaiselle tämän pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä.

Rahapelitoimijoilla on riskiarvion lisäksi oltava riskiperusteiset riskienhallintamenetelmät rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi. Riskienhallintamenetelmien tarkoituksena on ehkäistä toiminnassa tunnistettuja riskejä. Siksi on tärkeää, että rahapelitoimijan yleinen rahanpesun estämisen riskiarviointi ja riskienhallintamenetelmät ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa.

Riskienhallintamenetelmien tulee kattaa ainakin seuraavat osa-alueet:

- asiakkaan tuntemisen toimenpiteet
- seuranta ja raportointi
- henkilötietojen käsittely
- henkilöstön soveltuvuuden arviointi ja henkilöstön koulutus
- sääntöjen noudattaminen ja sisäinen valvonta.

Rahapelitoimijoiden tulee riskien lisäksi huomioida toiminnassaan myös uhat ja haavoittuvuudet, ja sisällyttää ne riskiarvioonsa.

**Riski** tarkoittaa todennäköisyyttä sille, että rahanpesua tai terrorismin rahoittamista tapahtuu, sekä siihen liittyvän haitan tai seurausten vakavuutta.

Riski = Uhka × Haavoittuvuus

Esimerkki:

Jos rahapeli tuote mahdollistaa suurten rahasummien siirtämisen nopeasti ilman tehokasta valvontaa (haavoittuvuus), ja rikolliset pyrkivät käyttämään sitä hyväkseen (uhka), riski on korkea.

**Uhka** tarkoittaa toimijaa, tapahtumaa tai mekanismia, joka voi pyrkiä hyödyntämään rahapeli toimijaa rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen välineenä.

Uhka voi olla esimerkiksi:

- rikollinen henkilö tai verkosto
- rahanpesumenetelmä (esim. chip dumping pokerissa)
- toimintaympäristöön kohdistuva ilmiö (esim. järjestäytynyt rikollisuus).

Uhka ei tarkoita, että rikos olisi jo tapahtunut, vaan että siihen on olemassa pyrkimys tai mahdollisuus.

**Haavoittuvuus** tarkoittaa rahapeli toimijan tai sen tuotteiden ja prosessien ominaisuutta, joka mahdollistaa tai helpottaa rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen toteutumista.

Haavoittuvuuksia voivat olla esimerkiksi:

- riittämätön asiakkaan tunteminen
- tehoton tai puutteellinen valvonta
- hidas reagointi epäilyttäviin liiketoimiin
- tuotteet, joissa voidaan helposti siirtää rahaa ilman todellista pelitarkoitusta.

## 5.2 Riskitekijöiden tunnistaminen ja arviointi

Rahapeli-toimijan on liiketoimintamallinsa riskiä arvioidessa tunnistettava ja arvioitava luontainen riskinsä joutua väärinkäyten riskiksi rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen. Rahapeli-toimijan liiketoimintamallin riskiarviointi koostuu siten kahdesta osa-alueesta – riskitekijöiden tunnistamisesta ja niiden arvioinnista.

Rahapeli-toimijan on tunnistettava kaikki liiketoimintamallinsa liittyvät olennaiset riskitekijät. Jotta rahapeli-toimija voi tunnistaa olennaiset riskitekijät, jotka voivat vaikuttaa sen riskiin joutua väärinkäytetyksi rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen, sen on ensin tehtävä perusteellinen analyysi liiketoimintamallistaan ja ymmärrettävä rahapeli-palvelujen haavoittuvuudet rahanpesun ja terrorismin rahoituksen näkökulmasta.

Riskitekijöiden laajuus ja sisältö riippuvat rahapeli-toimijan luonteesta, koosta ja siitä, miten se on valinnut organisoida liiketoimintamallinsa.

Kun rahapeli-toimija tunnistaa liiketoimintamallinsa liittyviä riskitekijöitä, sen on otettava huomioon kansallinen ja ylikansallinen riskiarvio sekä muut asiaankuuluvat lähteet. Voi olla haastavaa tunnistaa, mitkä liiketoimintamallin erityispiirteet voivat muodostaa riskin rahanpesun ja terrorismin rahoituksen suhteen. Tässä yhteydessä kansallisen ja ylikansallisen riskiarvion tarkoituksena on auttaa rahapeli-toimijaa hankkimaan tietoa alakohtaisista riskitekijöistä. Samoin muut asiaankuuluvat lähteet, kuten tämä ohjeistus ja valvoja-kohtainen riskiarvio, voivat auttaa rahapeli-toimijaa tunnistamaan liiketoimintaansa liittyvät olennaiset riskitekijät.

Kun rahapeli-toimija on tunnistanut luontaiset riskitekijänsä, sen on kokonaisvaltaisen lähestymistavan mukaisesti arvioitava, missä määrin tunnistetut riskitekijät voivat altistaa sen rahanpesulle ja terrorismin rahoitukselle. Rahapeli-toimija voi valita, miten se ilmaisee luontaisten riskitekijöidensä arvioinnin. Riskitekijöille voidaan antaa painoarvoja ja ne voidaan luokitella esimerkiksi **mataliksi, keskisuuriksi ja korkeiksi**. Riskitekijöiden painotus voi perustua todennäköisyyden ja seurausten arviointiin. Tämä tarkoittaa, että rahapeli-toimija voi arvioidessaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä korostaa tietyn riskitekijän toteutumisen todennäköisyyttä sekä sen mahdollisia seurauksia.

Rahapeli-toimijan tulee suorittaa arviointi siten, että se voi myöhemmin käyttää riskiarviointia operatiivisena työkaluna ymmärtääkseen, missä määrin ja millä alueilla se voi altistua rahanpesulle ja terrorismin rahoitukselle. Näin rahapeli-toimija voi kohdistaa lieventävät toimenpiteensä suurimman riskin alueille.

Kuten aiemmin mainittiin, rahapeli-toimijan on arvioitava jokaisen liiketoimintamallinsa liittyvän luontaisen riskitekijän riski erikseen. Pelkkä yleisen riskitason arviointi, joka voi liittyä useisiin riskitekijöihin, ei ole riittävää. Arvioimalla riskin erikseen kullekin yksittäiselle riskitekijälle rahapeli-toimija saa paremman käsityksen siitä, muodostavatko sen yksittäiset riskitekijät vähäisen vai merkittävän riskin joutua väärinkäytetyksi rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen.

### 5.3 Vähintään tunnistettavat ja arvioitavat riskitekijät

Rahapeli-toimijan riskiarvioinnin on katettava vähintään riskitekijät, jotka liittyvät sen asiakkaisiin, tuotteisiin ja palveluihin, transaktioihin, jakelukanaviin ja maantieteellisiin alueisiin.

Tämä tarkoittaa, että rahapeli-toimijan riskiarviointi ei saa rajoittua vain mainittuihin osaluoksiin, vaan sen on heijastettava ja katettava kaikki liiketoimintamallin osat. Rahapeli-toimijan on esimerkiksi tunnistettava ja arvioitava myös yrityksen organisaatioon liittyvät luontaiset riskit. Tässä yhteydessä rahapeli-toimija voi arvioida riskiä, että sen omat työntekijät osallistuvat rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen. Lisäksi riskitekijöitä voi liittää esimerkiksi asiamiesten käyttöön.

Riskiarvioinnin laajuus riippuu rahapeli-toimijan erityisestä liiketoimintamallista. Jos rahapeli-toimijalla on laaja liiketoimintamalli, jossa esimerkiksi tarjotaan monenlaisia rahapelejä sekä verkossa että kivijalkapisteissä, asettaa se suurempia vaatimuksia riskiarvioinnin sisällölle ja laajuudelle. Tällöin rahapeli-toimijan liiketoimintamalliin sisältyy useita riskitekijöitä, jotka sen on otettava huomioon rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa. Toisaalta, jos rahapeli-toimijalla on suppeampi ja rajatumpi liiketoimintamalli, sen kohtaamat riskit ovat vähäisempiä.

Riippumatta rahapeli-toimijan koosta ja toiminnan laajuudesta, sen on suoritettava perusteellinen analyysi siitä, miten sen erityinen liiketoimintamalli voi altistua rahanpesulle ja terrorismin rahoitukselle suomalaisessa kontekstissa.

#### 5.3.1 Asiakkaiden riskiluokittelu

Asiakkaiden riskiluokittelu tulee tehdä toiminnan yleisen riskiarvioinnin ja rahapeli-toimijan asiakkaasta hankkiman tiedon perusteella. Kun uusi henkilö rekisteröityy rahapeli-toimijan asiakkaaksi, hänelle on määriteltävä riskitaso.

Riskiperusteisessa työskentelyssä **toimenpiteiden on oltava oikeassa suhteessa riskeihin**. Esimerkiksi vuositulojen tai ammatin selvittäminen voi riittää normaaliriskisille asiakkaille, kun taas korkean riskin tapauksissa tarvitaan lisävarmennuksia ja suoraa yhteydenottoa asiakkaaseen varojen alkuperän selvittämiseksi.

Rahapeli-toimijan asiakkaisiin liittyvät riskitekijät tarkoittavat asiakastyyppejä, joiden kanssa rahapeli-yhtiö on tekemisissä tai joille se on muulla tavoin altistunut. Rahapeli-toimijalla saattaa esimerkiksi olla asiakkaita, jotka tulevat Euroopan komission korkean riskin kolmansien maiden listalta tai jotka ovat poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä (PEP) tai poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden perheenjäseniä.

Rahapeli-toimijan erityinen liiketoimintamalli määrää, mitkä asiakastyypit sen on arvioitava. Suomessa rahapeli-toimija saa rahapeli-lain 21 §:n mukaan tarjota sähköisiä rahapelejä ja rekisteröidä asiakkaakseen vain sellaisen luonnollisen henkilön, jolla on vakituinen osoite Manner-Suomessa. Rahapeli-toimijan on kuitenkin oltava tietoinen siitä, että vaikka se hyväksyy vain asiakkaita Suomesta, ulkomaiset asiakkaat voivat silti yrittää

kiertää rahapeliyhtiön rajoittavia toimenpiteitä esimerkiksi väärin asiakirjojen tai VPN:ien avulla.

Uuden rahapelilain voimaantulon myötä rahapelien tarjoaminen fyysisissä pisteissä, esimerkiksi asiamiesten kautta, ei edellytä asiakkaalta vakituista osoitetta Manner-Suomessa. Rahapeli-toimijan on huomioitava myös tällaisista asiakkuuksista mahdollisesti aiheutuvat riskit riskiarviossaan ja asiakkaiden riskiluokittelussa. Rahapeli-toimijan on myös huomioitava, että asiakkaan pakollinen tunnistautuminen koskee myös fyysisissä pisteissä pelaamista. Anonyymi pelaaminen ei ole sallittua.

Suomen rahapelilainsäädännön mukaan rahapeli-toimijan on sallittua ottaa vastaan vain luonnollisia henkilöitä asiakkaina. Näin ollen rahapeli-toimijan asiakastyyppejä koskevassa riskiarvioinnissa ei käsitellä yrityksiä tai edunsaajia.

Kun rahapeli-toimija on tunnistanut kaikki relevantit asiakastyypit, sen on arvioitava kunkin asiakasryhmän riski siitä, että ne voivat väärinkäyttää yritystä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen. Rahapeli-toimija voi sisällyttää arviointiinsa yleistä tietoa ja kokemuksia kyseisistä asiakkaista. Tarkastelemalla asiakkaitaan rahapeli-toimijan on mahdollista saada yleiskuva siitä, millaisia asiakkaita sillä on ja vaikuttaako asiakkaiden yleinen käyttäytyminen siihen, kuinka paljon tietyn asiakasryhmän vaikutus luo luontaisen riskin rahapeliyhtiölle joutua väärinkäytetyksi rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen.

Rahapeli-toimijan on seurattava asiakkaan riskiluokitusta jatkuvasti ja tarvittaessa muutettava riskitasoa. Jos asiakkaan riski arvioidaan suuremmaksi kuin liikeyhteyden solmimishetkellä, rahapeli-toimijan on hankittava lisää tietoa asiakkaasta ja tarvittaessa tehostettava jatkuvaa seurantaa ja valvontaa. Jos asiakas arvioidaan matalamman riskin omaavaksi, seurannan ja valvonnan ei tarvitse olla yhtä kattavaa tai tapahtua yhtä usein.

Asiakkaan riskiarvioinnin toteuttamiseksi rahapeli-toimijan on aina suoritettava vähintään asiakkaan tuntemiseen ja PEP- sekä pakoteselvitykseen liittyvät toimenpiteet. Rahapeli-toimijan on hankittava tietoa liiketoimintayhteyden tarkoituksesta ja luonteesta asiakkaan riskiluokasta riippumatta. Näitä tietoja tulee myös arvioida jatkuvasti. Rahapeli-toimija voi esimerkiksi hankkia tietoja asiakkaan vuosituloista tai asiakkuuteen liitetyn pankkitilin henkilökohtaisuudesta. Lisäksi pelaamiseen käytettyjen varojen alkuperä tulee selvittää. Varojen alkuperällä tarkoitetaan tarkempaa tietoa asiakkaan taloudellisesta tilanteesta ja siitä, mistä pelitilille talletetut summat ja pelaamiseen käytetyt varat ovat peräisin. Lisää asiakkaan tuntemisen toimenpiteistä tämän ohjeistuksen luvussa 6.

Korkean riskin asiakkaiden kohdalla rahapeli-toimijan on suoritettava edellä mainittujen lisäksi tehostettuja tuntemistoimenpiteitä. Tehostetusta tuntemisvelvollisuudesta lisää tämän ohjeistuksen luvussa 6.

### 5.3.2 Tuotteet ja palvelut

Rahapeli-toimijan on tunnistettava ja arvioitava riskitekijät, jotka liittyvät sen tarjoamiin tuotteisiin ja palveluihin. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen näkökulmasta kaikki rahapelit eivät ole yhtä alttiita väärinkäytöksille. Tietty pelityypit muodostavat selvästi



suuremman riskin kuin toiset. Rahapeli-toimijan tulee tunnistaa nämä korkeariskiset pelimuodot ja ottaa ne huomioon riskiarviossaan, asiakasseurannassa, ja raportointikäytännöissään, sekä mahdollisesti asettaa tiukemmat tunnistamis- ja pelirajoitukset niihin.

Rahapelit ovat erityisen riskialttiita rahanpesulle, kun ne sisältävät esimerkiksi seuraavia elementtejä:

- mahdollisuus tehdä suuria kertapanostuksia
- pelin nopeus, korkea suoritusnopeus
- mahdollisuus pelata toisia ihmisiä vastaan
- mahdollisuus tehdä peliliikkeitä tarkoituksella voitolliseksi toiselle
- useiden tilien tai kolmansien osapuolten käyttö
- riittämätön valvonta pelaajakäyttäytymisestä tai rahansiirroista
- käteisen käyttö
- jos rahapeli tuote ei ole täysin sattumaan perustuva vaan sisältää elementtejä, kuten taitoa.

Rahapeleistä korkeariskisimmiksi ovat vakiintuneet erityisesti **vedonlyönti, pokeri ja kasinopelit**.

Kun rahapeli-toimija on arvioinut yksittäiset riskitekijät, jotka liittyvät tiettyyn rahapeli tuotteen, sen on riskien arvioimisen pohjalta myös arvioitava tuotteen itsensä riski.

Rahapeli-toimijan on tunnistettava ja arvioitava riskitekijät kaikille rahapeli tuotteilleen. Jos rahapeli-yhtiö tarjoaa useita eri variantteja samasta rahapeli tuotteesta, nämä variantit on arvioitava erikseen, jos ne poikkeavat merkittävästi rahapeli-toimijan muista tuotteista. Jos rahapeli-toimijan tarjoamat tuotteet eroavat vain kosmeettisista syistä, erillistä riskiarviointia ei tarvitse tehdä.

### 5.3.3 Transaktiot

Rahapeli-toimijan on tunnistettava ja arvioitava riskejä, jotka liittyvät sen käyttämiin maksuratkaisuihin. Rahapeli-toimijalla on siis oltava ymmärrys siitä, mitä maksuratkaisuja asiakkaat voivat käyttää pelatessaan sen tarjoamia pelejä.

Rahapeli-toimijan tulee esimerkiksi ottaa huomioon se, että maksuväline voi olla sopiva keino piilottaa mistä varat ovat peräisin. Rahapeli-toimijan tulee myös huomioida se, kuinka paljon tai helposti maksuratkaisua voidaan väärinkäyttää toisen henkilön toimesta. Rahapeli-toimijan tulee myös tarkastella, sallitaanko maksuratkaisussa nopeita ja suuria transaktioita.

Kun rahapeli-toimija on arvioinut yksittäiset riskitekijät, jotka liittyvät tiettyyn maksuratkaisuun, rahapeli-toimijan on myös arvioitava itse maksuratkaisun riski yksittäisten riskitekijöiden arvioinnin pohjalta.

Rahapelitoimijan on yleisesti arvioitava riskit kaikille rahapelitoimijan käyttämille maksuratkaisuille. Jos rahapelitoimija käyttää useita erilaisia e-lompakoita tai pankkikorttityyppejä, jotka kaikilla jakavat samoja yleisiä ominaisuuksia ja ovat muuten samankaltaisia, rahapelitoimijan ei tarvitse arvioida riskejä erikseen jokaiselle maksuratkaisun variantille. Tällöin on riittävää, että rahapelitoimija arvioi koko maksuratkaisutyyppin yleisen riskin.

Rahapelitoimijoiden, jotka tarjoavat useita talletus- ja nostovaihtoehtoja, on oltava erityisen valppaina sen suhteen, että varojen siirrot voivat tapahtua eri tileille. Yksi tapa vähentää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä on se, **että asiakas voi nostaa rahaa vain sille pankkitilille, jolta talletus alun perin tehtiin**. Näin rahapelitoimija pystyy varmistamaan, että asiakkaan taloudelliset toiminnot pysyvät johdonmukaisina sekä hallitsemaan ja vähentämään riskejä. Rahapelitoimijan on kuitenkin huomattava, että edellä mainittu toimintatapa ei yksinään takaa sitä, että pelitilille tehdyt talletukset ovat laillisesti hankittuja. Rahapelitoimijat eivät voi luottaa vain nettotalletuksiin tai aiempiin pelivoittoihin tarkistamatta erikseen varojen alkuperää. **Pelkkä aiempien pelivoittojen palauttaminen pelitilille ei automaattisesti tarkoita, että varat ovat laillisia**.

#### 5.3.4 Toimituskanavat

Rahapelitoimijan on tunnistettava ja arvioitava riskejä, jotka liittyvät sen käyttämiin toimituskanaviin. Rahapelitoimijan on siis suoritettava riskiarviointi siitä, miten se valitsee tuoda pelituotteensa asiakkaidensa saataville ja miten rahapeliyhtiö muulla tavoin on yhteydessä asiakkaisiin.

Tämä voi esimerkiksi tarkoittaa sitä, että rahapelitoimija tuo pelituotteensa saataville verkossa tai että se myy pelituotteitaan fyysisesti maalla sijaitsevassa kasinossa tai pelisalissa. Se voi myös tarkoittaa sitä, että rahapelitoimija myy pelituotteitaan fyysisesti ulkoisten ja sisäisten jälleenmyyjien kautta tai, että rahapelitoimijan tuotteet ovat linkitettyjä tai mahdollistettuja pelitilin tai itsepalvelupäätteiden kautta.

Riippumatta rahapelitoimijan liiketoimintamallista, sen on arvioitava, kuinka paljon sen toimituskanavat voivat vaikuttaa siihen, että liiketoimintaa saatetaan väärinkäyttää rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen.

#### 5.3.5 Maat ja maantieteelliset alueet

Rahapelitoimijan on tunnistettava ja arvioitava riskejä, jotka liittyvät maihin ja maantieteellisiin alueisiin. Maantieteelliset riskit on muun muassa huomioitava rahapelitoimijan asiakkaiden riskiluokituksissa, sillä asiakkaan yhteys tiettyyn maantieteelliseen sijaintiin voi vaikuttaa asiakkaan luontaiseen riskiin. Rahapelitoimijan on siis tehtävä arvio siitä, millaisia riskejä eri maat voivat tuoda rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen näkökulmasta.

Rahapelitoimijan on huomioitava maihin ja maantieteellisiin alueisiin kohdistuvia riskejä valikoidessaan kohteita pelitarjontaansa. Arvioinnissa rahapelitoimijan tulee esimerkiksi harkita, onko maassa strategisia puutteita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä. Tässä yhteydessä on relevanttia tarkastella, onko maa Euroopan komission

korkean riskin kolmansien maiden listalla tai FATF:n harmaan ja mustan listan maissa. Rahapelitoimijoiden ei tule valita pelattavia kohteita FATF:n mustalla tai harmaalla listalla olevista maista.

## 6 Asiakkaan tunteminen

### 6.1 Yleistä asiakkaan tuntemisesta ja riskiperusteisesta arvioinnista

Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen ja vaikeuttamisen kannalta keskeistä on riittävä asiakkaan tunteminen. Asiakkaan tuntemisesta säädetään tällä hetkellä pääasiassa rahanpesulain kolmannessa luvussa.

Rahanpesulain perusvaatimus on, että rahapelitoimijoiden on tunnettava asiakkaansa. Tämä koskee kaikkia rahapelitoimijoita. Asiakkaan tuntemismenettelyjen tarkoituksena on, että rahapelitoimija tietää, keitä sen asiakkaat ovat ja mikä on asiakkaan asiakassuhteen tarkoitus.

Jos rahapelitoimija ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi rahanpesulain 3 luvussa säädettyjä toimia, se ei saa perustaa asiakassuhdetta, suorittaa liiketointa tai ylläpitää liikesuhdetta. Rahanpesulain 3 luvussa säädettyjä asiakkaan tuntemista koskevia toimia on noudatettava riskiperusteiseen arviointiin pohjautuen koko asiakassuhteen ajan.

Asiakkaan tunteminen on tärkeää, jotta rahapelitoimija ymmärtää asiakkaan tavanomaisen käytöksen ja voi siten tunnistaa poikkeavan käytöksen sekä muutokset asiakassuhteessa. Rahapelitoimijan on reagoitava, jos se havaitsee asiakassuhteessa muutoksia, esimerkiksi jos asiakkaan pelikäyttäytyminen tai pelivolyyymi muuttuu. Rahapelitoimijan on luotava menettelytapoja, joiden avulla se havaitsee rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen merkit ja reagoi niihin.

Rahapelitoimijan on toteutettava asiakkaan tuntemismenettelyt ainakin seuraavissa tilanteissa:

- kun asiakas rekisteröityy
- kun asiakkaan olennaiset olosuhteet muuttuvat
- säännöllisesti asiakassuhteen aikana
- kun asiakkaan asettama panos ja/tai voitonlunastus on vähintään 2 000 euroa yhtenä tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina
- jos herää epäily rahanpesusta tai terrorismin rahoittamisesta
- jos aiemmin saatuun asiakastietoon liittyy epäilyksiä.

Toimenpiteiden laajuus riippuu palvelun tai tuotteen monimutkaisuudesta sekä siihen liittyvistä riskeistä. Mitä monimutkaisempi tuote tai liikesuhde on, sitä kattavampia toimenpiteitä tarvitaan asiakkaan tuntemiseksi ja rahanpesun ehkäisemiseksi.

## 6.2 Menettelyt asiakkaan tuntemiseksi

### 6.2.1 Tavanomaiset asiakkaan tuntemisen toimenpiteet

Asiakkaan tuntemisvelvollisuuden täyttämiseksi ilmoitusvelvollisten on toteutettava kaikki seuraavat toimenpiteet:

- asiakkaan tunnistaminen ja tämän henkilöllisyyden todentaminen
- liikesuhteen tai yksittäisten liiketoimien tarkoituksen ja aiotun luonteen arvioiminen ja ymmärtäminen ja tarvittaessa niitä koskevien tietojen hankkiminen
- sen todentaminen, onko asiakas kohdennettujen talouspakotteiden kohteena
- asiakkaiden liiketoiminnan sekä työn tai ammatin luonteen arvioiminen ja tarvittaessa sitä koskevien tietojen hankkiminen
- liikesuhteen jatkuva seuranta, mukaan luettuna liiketoimien tarkastaminen koko liikesuhteen ajan sen varmistamiseksi, että suoritettavat liiketoimet ovat johdonmukaisia niiden tietojen kanssa, jotka ilmoitusvelvollisella on asiakkaasta, tämän liiketoiminnasta ja riskiprofiilista sekä tarvittaessa varojen alkuperästä
- sen määrittäminen, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltaisessa asemassa (PEP) tai tällaisen henkilön perheenjäsen tai läheiseksi yhtiökumppaniksi tiedetty henkilö.

### 6.2.2 Tehostettu tuntemisvelvollisuus

Rahanpesulain 3 luvun 10 §:ssä säädetään tehostetusta tuntemisvelvollisuudesta. Joissakin tilanteissa tavanomaiset asiakkaan tuntemisen toimenpiteet eivät ole riittäviä, vaan tarvitaan tehostettuja tuntemistoimenpiteitä. Tehostettu tuntemisvelvollisuus edellyttää, että rahapelitoimija tekee normaalia perusteellisempia toimenpiteitä asiakkaan henkilöllisyyden, liiketoiminnan ja varojen alkuperän selvittämiseksi. Tehostettuja tuntemistoimenpiteitä tulee tehdä, kun asiakkaaseen, liiketoimeen tai palveluun liittyy normaalia suurempi rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski.

Tehostettuja asiakkaan tuntemisen toimenpiteitä tulee toteuttaa esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Asiakas on poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö (PEP) tai tällaisen läheinen.
- Asiakkaan toiminta liittyy korkean riskin maahan.
- Asiakas käyttää epätavallisen monimutkaisia tai poikkeavia liiketoimia.
- Asiakas ei ole fyysisesti paikalla tunnistustilanteessa (esim. etäasiointi ilman luotettavaa tunnistusta).

Tehostettu tuntemisvelvoite voi sisältää esimerkiksi seuraavanlaisia toimenpiteitä:

- Asiakkaan taustojen syvällisempi selvittäminen.
- Tarkempi henkilöllisyyden tai oikeushenkilön rakenteen ja edunsaajien selvittäminen.
- Poliittisten sidonnaisuuksien tarkistaminen.

Varojen alkuperän arviointi:

- Asiakkaalta voidaan pyytää tarkempi selvitys siitä, mistä rahat ovat peräisin (esimerkiksi palkkatodistukset, omaisuuden myyntiasiakirjat).

Liiketoimen tarkoituksen ja luonteen selvittäminen:

- Mikä on asiakkaan pelaamisen tarkoitus (esimerkiksi viihteellinen tai ammattimainen).

Toiminnan jatkuva seuranta:

- Asiakkaan pelitapahtumien ja palveluiden käytön jatkuva seuranta poikkeavuuksien havaitsemiseksi.

Johdon hyväksyntä asiakassuhteen aloittamiseen tai jatkamiseen:

- Esimerkiksi PEP-asiakkaan kohdalla johto voi joutua tekemään päätöksen asiakassuhteen hyväksymisestä.

## 6.3 Milloin asiakkaan tuntemisen toimenpiteitä tulee suorittaa?

### 6.3.1 Asiakassuhteen aloitus

Rahapelitoimijan on tunnistettava uusi asiakas ja todennettava tämän henkilöllisyys luotettavan ja riippumattoman lähteen avulla. Rahanpesulain tunnistamis- ja tuntemisvaatimusten lisäksi myös rahapelilain 20 § edellyttää, että pelaaja rekisteröityessään todentaa henkilöllisyytensä.

Rahapelitoimija voi asiakassuhdetta aloitettaessa sekä asiakassuhteen aikana tunnistaa ja todentaa asiakkaan henkilöllisyyden käyttämällä vahvaa sähköistä tunnistautumista. **Valvontaviranomainen suosittelee, että rahapelitoimijat käyttävät aina vahvaa sähköistä tunnistautumista verkkopelaamisessa** sen sijaan, että kirjautuminen tapahtuisi esimerkiksi käyttäjätunnuksella ja salasanalla.

Rahapelitoimijan on asiakkaan rekisteröitymisen yhteydessä kerättävä tietoa liikesuhteen tarkoituksesta ja luonteesta. Rahapelitoimijan tulee selvittää, onko asiakkaan liikesuhteen tarkoitus viihdepelaaminen vai ammattimainen pelaaminen. Rahapelitoimijan tulee myös selvittää, miten asiakas aikoo käyttää pelituotteita tai -palveluita. Odotetun pelikäyttäytymisen selvittämällä rahapelitoimija voi paremmin arvioida asiakkaan tekemien transaktioiden tiheyttä ja talletusten suuruutta.

Rahapelitoimijan tulee kiinnittää huomiota asiakkaan asettamiin talletusrajoihin verkkopelaamisessa. Mikäli asiakas ilmoittaa jo alussa pelaavansa usein ja suurilla summilla, rahapelitoimijan voi olla tarpeen tutkia tarkemmin, onko pelaamisen tarkoitus todella viihteellinen. Tämä edellyttää lisätarkastuksia ja asiakastietojen vahvistamista.

Rahapelitoimijan tulee esittää kysymyksiä uusien asiakkaiden rekisteröitymisen yhteydessä oppiakseen tuntemaan asiakkaansa paremmin jo alkuvaiheessa. Kysymysten tulisi keskittyä tulevien talletusten alkuperään, määrään ja aiotun pelaamisen selvittämiseen. Tällainen tieto auttaa rahapelitoimijaa ymmärtämään paremmin liikesuhteen tarkoitusta ja luonnetta sekä helpottaa valvontaa, seurantaa ja asiakkaiden riskiluokittelua.

Esimerkkejä kysymyksistä, joita voidaan esittää uuden asiakkaan rekisteröinnin yhteydessä:

- Mistä rahat, joita aiot käyttää pelaamiseen, ovat peräisin?
- Mikä oli viimeisin vuositulo?
- Mikä on ammattisi?
- Mistä tulosi ovat peräisin?
- Kuinka paljon arvioit pelaavasi kuukaudessa?
- Millaisia pelejä arvioit pääsääntöisesti pelaavasi?

Tiedon tarkoituksena on antaa rahapelitoimijalle perusteet arvioida asiakkaaseen liittyvää riskiä sekä sitä, miten asiakas todennäköisesti käyttäytyy asiakkuutensa puitteissa. Arviointi on välttämätöntä, jotta rahapelitoimija voi havaita poikkeamia odotetusta käyttäytymisestä.

Rahapelitoimijan on yllä olevan lisäksi selvitettävä, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltaisessa asemassa (PEP) tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen. Asiakkaan PEP-status edellyttää aina tehostettuja tuntemisen toimenpiteitä. Rahapelitoimijan tulee myös varmistaa, ettei asiakas ole pakotelistattu tai jäädytyspäästösten kohteena.

### 6.3.2 Asiakassuhteen jatkuva seuranta ja olennaisten olosuhteiden muutos

Rahanpesulain 3 luvun 4 § edellyttää, että rahapelitoimija järjestää asiakkaan toiminnan laatuun ja laajuuteen, asiakassuhteen pysyvyyteen ja kestoon sekä riskeihin nähden riittävän seurannan sen varmistamiseksi, että asiakkaan toiminta vastaa sitä kokemusta ja tietoa, joka rahapelitoimijalla on asiakkaasta ja tämän toiminnasta. Rahapelitoimijan on siten seurattava **asiakassuhdetta jatkuvasti koko asiakassuhteen ajan**. Asiakastiedot on pidettävä ajan tasalla ja rahapelitoimijan on arvioitava, vastaavatko suoritukset asiakkaan riskiprofiilia.

Rahapelitoimijan on suoritettava asiakkaan tuntemismenettelyt uudelleen, jos asiakassuhteen olennaiset olosuhteet muuttuvat. Esimerkki olennaisten olosuhteiden muutoksesta on, jos asiakas muuttuu poliittisesti vaikutusvaltaiseksi henkilöksi (PEP) tai jos asiakkaan käyttäytyminen tai pelitottumukset muuttuvat merkittävästi. Esimerkki asiakkaan

pelikäyttäytymisen muutoksesta voi olla se, että asiakas alkaa pelata eri tavalla tai pelata eri pelejä ja suuremmilla summilla kuin aiemmin.

Riskiarvioinnin perusteella rahapelitoimijan on arvioitava, edellyttävätkö muuttuneet olosuhteet uuden asiakastiedon, kuten henkilöllisyystietojen tai vastaavien, hankkimista. Hankittavat tiedot riippuvat tilanteesta. Esimerkiksi asiakkaan henkilöllisyys voi olla tarpeen vahvistaa uudelleen, jos rahapelitoimija saa tietää, että asiakas on muuttanut nimensä tai henkilötunnuksensa. Joissakin tapauksissa, kuten asiakkaan käyttäytymisen muutoksen yhteydessä, pelkkä henkilöllisyystietojen tarkistaminen ei riitä, vaan rahapelitoimijan on tarpeen tehdä myös varojen alkuperäselvitys sekä muita asiakkaan tuntemisen kannalta välttämättömiä toimenpiteitä.

Asiakkaan tuntemistoimenpiteet on suoritettava heti, kun rahapelitoimija esimerkiksi jatkuvan seurannan kautta saa tiedon muuttuneista olosuhteista.

Lisätoimenpiteitä asiakkaan tuntemisen parantamiseksi on toteutettava myös silloin, kun rahapelitoimija havaitsee poikkeavia tai epäilyttäviä rahansiirtoja tai toimintoja. Tehostettujen tuntemistoimenpiteiden käyttöönotto ei edellytä, että asiakasta olisi luokiteltu korkeaan riskiin.

Rahanpesulain mukainen asiakkaan jatkuva seuranta on osin samantyyppinen velvoite kuin rahapelilain 34 §:n mukainen rahapeliyhtiön huolehtimisvelvollisuus. Huolehtimisvelvollisuuden täyttämiseksi rahapelitoimijan on jatkuvasti seurattava asiakkaan pelikäyttäytymistä ja puututtava poikkeavaan tai muuttuneeseen toimintaan. Rahapelitoimija voi toiminnassaan ja prosesseissaan huomioida velvoitteiden osittaisen samankaltaisuuden soveltuvien osin.

### 6.3.3 Säännöllisesti asiakassuhteen aikana tehtävät asiakkaan tuntemisen toimenpiteet

Rahapelitoimijalla on myös velvollisuus suorittaa asiakkaan tuntemisen toimenpiteitä säännöllisesti asiakassuhteen aikana. Tämän tarkoituksena on varmistaa, että rahapelitoimijalla olevat asiakastiedot ovat ajan tasalla ja riittävät. Sen lisäksi, että asiakkaan tuntemisen toimenpiteet suoritetaan silloin, kun asiakkaan olennaiset olosuhteet muuttuvat, rahapelitoimijan on varmistettava, että ne toteutetaan myös säännöllisin väliajoin.

Tätä vaatimusta ei voida ohittaa, ja rahapelitoimijan on määriteltävä sopivat tarkastusvälit riskiperusteisesti. Tämä tarkoittaa, että aikavälit voidaan määrittää yksittäisen asiakkaan riskinarvioinnin perusteella, ja asiakkaat voidaan jakaa eri riskiryhmiin (esimerkiksi matala, normaali tai korkea riski) heidän pelikäyttäytymisensä, pelikulutuksensa ja vastaavan toiminnan perusteella. Kullekin ryhmälle voidaan määrittää omat tarkastusvälit, esimerkiksi yksi normaalin riskin asiakkaille ja toinen korkean riskin asiakkaille.

Riskinarviointi ei voi johtaa siihen, että asiakkaan tuntemismenettelyjä ei toteuteta lainkaan.

Riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti rahapelitoimijoiden on kohdistettava resurssinsa erityisesti niihin asiakkuuksiin, joissa riski on suurempi. Matalan riskin asiakkaiden kohdalla ei välttämättä tarvita yhtä tiheää seurantaa. Asiakkaan tuntemismenettelyjen laajuus määräytyy asiakassuhteen riskinarvioinnin perusteella.

Lainsäädäntö ei aseta vaatimuksia sille, miten asiakkaan tuntemismenettely suoritetaan, joten se voi olla joko automatisoitu tai manuaalinen prosessi. Rahapelitoimijan prosessi-vaatimukset riippuvat yrityksen koosta, mikä tarkoittaa, että suurempien rahapelitoimijoiden velvoitteet ovat laajemmat.

#### 6.3.4 Tietyn summarajan ylittävät suoritukset

Rahanpesulain mukaan rahapelitoimijan on toteutettava asiakkaan tuntemisen toimenpiteet, jos asiakkaan asettama panos, lunastama voitto tai molemmat ovat yhtenä tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina vähintään 2 000 euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että jos asiakas esimerkiksi rahapelitoimijan asiamiespisteessä lunastaa vähintään 2 000 euron voiton taikka suorittaa vähintään 2 000 euron panostuksen, tulee asiakkaan tuntemisen toimenpiteet toteuttaa. Summaraja täyttyy myös esimerkiksi tilanteessa, jossa asiakas lunastaa kaksi erillistä voittoa, joiden yhteissumma on vähintään 2 000 euroa. Tällöin on kyse niin sanotuista toisiinsa kytkeytyvistä suorituksista.

Toisiinsa kytkeytyviä suorituksia ei ole rahanpesulaissa, sen esitöissä tai rahanpesuasetuksessa määritelty tarkemmin. Esimerkiksi toisiinsa kytkeytyvien suoritusten ajallista yhteyttä ei ole lainsäädännössä selkeytetty. Valvontaviranomaisen vakiintuneen näkemyksen mukaan toisiinsa kytkeytyviksi suorituksiksi katsotaan saman henkilön yhden päivän aikana suorittamat lunastukset ja/tai panostukset.

AMLA antaa ohjeistusta toisiinsa kytkeytyvistä suorituksista ja niiden määrittelystä heinäkuussa 2027. Tämän jälkeen valvontaviranomaisen ohjeistus päivitetään ja mahdollisista muutoksista ja tarkennuksista tiedotetaan rahapelitoimijoille.

#### 6.3.5 Epäily rahanpesusta tai terrorismin rahoittamisesta

Rahapelitoimijan on suoritettava asiakkaan tuntemismenettelyt aina, kun sillä on tietoa tai epäily rahanpesusta tai terrorismin rahoittamisesta. Tämä vaatimus koskee myös tilanteita, joissa panos, voitonmaksu tai molemmat ovat alle 2 000 euroa.

Jos asiakas kieltäytyy antamasta tarvittavia tietoja asiakkaan tuntemisen toimenpiteiden suorittamiseksi, rahapelitoimijan on ilmoitettava asiasta Rahanpesun selvittelykeskukselle ja toimitettava sille hallussaan olevat tiedot. Lisätietoa ilmoituksen tekemisestä on tämän ohjeistuksen luvussa 7.

#### 6.3.6 Aiemmin saatujen asiakastietojen epäilyttävyys

Jos rahapelitoimijalla on syytä epäillä aiemmin saadun asiakastiedon paikkansapitävyyttä tai riittävyttä, sen on suoritettava asiakkaan tuntemistoimenpiteet uudelleen.



Rahapelitoimijan tulee tehdä tapauskohtainen arvio siitä, mitä tietoja on tarpeen hankkia. Rahapelitoimijan on riskinarvioinnin perusteella päätettävä, tuleeko koko asiakkaan tuntemismenettely toistaa vai ainoastaan tietyt osat siitä. Tämä riippuu myös siitä, ovatko aiemmat tiedot puutteellisia vai virheellisiä.

#### 6.3.7 Suuret, epätavalliset ja/tai irrationaaliset talletukset

Suuret, epätavalliset ja/tai irrationaaliset talletukset tulee pysäyttää ja varmentaa ennen kuin asiakas voi käyttää niitä pelaamiseen. Varmennuksen tarkoituksena on varmistaa, että asiakas on oikea pankkitilin haltija, joka on liitetty pelitiliin ja että talletukset ovat peräisin laillisesti hankituista varoista.

On tärkeää, että tehostettuja asiakkaan tuntemisen toimenpiteitä ei toteuteta liian myöhään suhteessa talletusten tekemiseen. Kun rahapelitoimija havaitsee epäilyttäviä tapahtumia, tehostetut toimenpiteet on toteutettava viipymättä. Tämä tarkoittaa, että toimenpiteet tulee tehdä jo talletuksen yhteydessä, eikä vasta silloin, kun asiakas haluaa nostaa varoja pelitililtään.

Jos asiakas ei pysty vahvistamaan talletuksen alkuperää tai ei halua antaa tietoa varojen lähteestä, **voi** olla aiheellista ilmoittaa asiasta rahanpesun selvittelykeskukselle. Rahanpesun selvittelykeskuksesta ja sille tehtävästä ilmoituksesta lisää tämän ohjeistuksen luvussa 7.

#### 6.4 Pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten noudattamiseen liittyvä asiakkaan tunteminen

Ilmoitusvelvollisella tulee olla osana rahanpesulain 3 luvussa säädettyjä asiakkaan tuntemiseen liittyviä toimia tehokkaat toimintaperiaatteet, menettelytavat ja sisäinen valvonta sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa:

- 1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla annetuista asetuksista ja eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain (659/1967) 1 §:ssä ja 2 a §:n 1 momentissa tarkoitetuista valtioneuvoston asetuksista (pakotesäätely); sekä
- 2) 1 kohdassa mainitun lain 2 b §:n nojalla ja varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013) nojalla annetuista päätöksistä (jäädyttämispäätökset).

Rahanpesulain muuttamiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 323/2022 vp) mukaan tehokkailla toimintaperiaatteilla, menettelytavoilla ja sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sellaisia toimia, joita toteuttamalla ilmoitusvelvollisilla on mahdollisuus havaita ja estää pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten vastainen toiminta. Näitä toimia ovat esimerkiksi asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen, asiakasta koskevien tietojen hankinta ja asiakassuhteen jatkuva seuranta sekä asiakasta koskevien tietojen vertaaminen ajantasaiseen pakotesäätelyyn ja jäädyttämispäätöksiin ja niissä ilmoitettujen varojen jäädyttäminen. Tehokkaita toimintaperiaatteita, menettelytapoja ja sisäistä

valvontaa luodessaan ilmoitusvelvolliset voisivat mitoittaa ne huomioiden muiden muassa toimintansa laajuus, maantieteellinen ulottuvuus sekä tarjoamiensa tuotteiden ja palveluiden luonne ja laajuus.

Tällä hetkellä ilmoitusvelvollisen tulee huomioida kansainväliset pakotteet, jotka pohjautuvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla annetuista asetuksista ja eräiden Suomessa Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain (659/1967) 1 §:ssä ja 2 a §:n 1 momentissa tarkoitetuista valtioneuvoston asetuksista (pakotesäätely). Näiden pakotteiden lisäksi tunnistetut riskit ovat käytännössä myös rinnasteisia rahanpesulain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettujen jäädyttämispäätösten tunnistettujen riskien kanssa.

Yhdysvaltojen Office of Foreign Assets Controlin (OFAC) hallinnoimat pakotteet velvoittavat yhdysvaltalaisia tai Yhdysvalloissa toimivia tahoja, mutta ne eivät sellaisenaan sido eurooppalaisia tai EU:n alueella toimivia ei-yhdysvaltalaisia yrityksiä. Suomessa toimiva rahapelitoimija voi näin ollen itsenäisesti päättää noudattaako se kyseisiä pakotteita toiminnassaan vai ei. Valvontaviranomainen suosittelee myös OFAC-pakotteiden noudattamista.

Rahanpesulain mukaisen ilmoitusvelvollisen rahapelitoimijan tulee huomioida rahanpesulain 3 luvun 16 §:ssä säädetyt pakotteet kokonaisuutena, vaikka rahapeliyhtiön asiakkaana olevien luonnollisten henkilöiden kohdalla kyse lienee usein käytännössä aina erilaisista finanssipakotteista, eikä esimerkiksi diplomaattisten suhteiden rajoittamisesta tai vastaavasta. Pakotevalvonnassa ilmoitusvelvollisen tulee hyödyntää ajantasaisia pakoteluetteloita, kuten Euroopan komission konsolidoitua luetteloa henkilöistä, ryhmistä ja yhteisöistä, joihin sovelletaan EU:n taloudellisia pakotteita.

Rahapeliyhtiön asiakkaana voivat olla vain luonnolliset henkilöt. Rahapeliyhtiö saa tarjota sähköisiä rahapelejä vain henkilöille, joilla on suomalainen henkilötunnus sekä kotipaikka Suomessa. Tällä voidaan katsoa olevan suomalaisessa rahapelaamisessa pakoteriskistä vähentävä vaikutus, joten pakoteriskistä rahapelitoiminnassa ei pidetä tällä hetkellä kovinkaan todennäköisenä. Fyysisissä pisteissä pelejä voi tarjota myös henkilöille, joilla ei ole vakituista kotipaikkaa Suomessa. Rahapelitoimijan on huomioitava tämä toiminnassaan ja riskiarvioinnissaan, jos se tarjoaa pelejä pelattavaksi fyysisissä pisteissä.

Seuraukset voivat olla merkittäviä riskin toteutuessa, sillä riskin toteutuminen voi tarkoittaa sekä rahanpesun että terrorismin rahoittamisen mahdollisuutta. Rahapelitoiminnassa tunnistetut pakotteisiin ja jäädyttämispäätöksiin liittyvät merkittävimmät tunnistetut riskit ovat henkilö-, järjestelmä- sekä asiakkuusriskejä.

Rahanpesulain uudistus asiakkaan tuntemiseen liittyvän pakotesäätelyn osalta on verrattain uusi, joten henkilöiden osaamiseen sekä toiminnassa tarvittaviin järjestelmiin liittyvät toiminnalliset puutteet ovat mahdollisia. Toimintaa valvovien henkilöiden tulee olla koulutettuja ymmärtämään kansainvälisten pakotteiden perusteet sekä heidän tulee ymmärtää se, miten toimia mahdollisten pakotelistaosumien tapahtuessa. Tämä edellyttää ilmoitusvelvolliselta tehokkaita sisäisiä prosesseja, jotta lain edellytys tehokkaista toimintaperiaatteista, menettelytavoista sekä sisäisestä valvonnasta voidaan katsoa täytetyksi.

Olennainen merkitys henkilöstön osaamisen lisäämisen lisäksi on sillä, että ilmoitusvelvollisen sisäiset vastuujaoit pakotevalvonnan järjestämisessä on huomioitu.

Pakotevalvontaa ei ole perusteltua järjestää siten, että se olisi vain yhden henkilön vastuulla tilanteessa, jossa ilmoitusvelvollisen liiketoiminnan koko on merkittävä niin asiakasmäärien kuin liikevaihdon osalta.

Toisena merkittävä riskinä rahapelitoiminnan pakotevalvonnassa voidaan nähdä järjestelmäriskit. Tehokas pakotemonitorointi edellyttää tehokkaita ja ajantasaisia järjestelmiä, jotka pystyvät ja kykenevät käsittelemään pakotelistojen sekä ilmoitusvelvollisen asiakasjärjestelmien datan tehokkaasti ja luotettavasti. Jotta järjestelmien toimintaan voidaan tältä osin luottaa, tulisi järjestelmien toimintaa kehittää ja testauttaa säännöllisesti. Järjestelmien tulisi mahdollistaa tehokas pakotemonitorointi tilanteessa, jossa uusi asiakas on rekisteröitymässä ilmoitusvelvollisen järjestelmään. Yhtä lailla monitoroinnin tulisi olla järjestetty siten, että asiakkaiden jatkuva seuranta voidaan toteuttaa tavalla, jossa mahdolliset pakotelistatut rekisteröidyt asiakkaat huomataan mahdollisimman reaaliaikaisesti.

Valvontaviranomaisen näkemyksen mukaan rahapelitoiminnassa asiakkaiden jatkuvan seurannan pakotemonitorointi olisi reaaliaikaista silloin, jos monitorointi toteutettaisiin vähintään kerran vuorokaudessa.

## 6.5 Varojen alkuperäselvitys

Varojen alkuperäselvitys on tärkeä kokonaisuus asiakkaan tuntemisessa. Rahapelitoimijan tulee uuden asiakkaan rekisteröityessä selvittää, mistä pelaajan pelaamiseen käyttämät varat ovat peräisin. Mahdollisia varojen alkuperiä voivat olla esimerkiksi palkkatulot, tuet, säästöt, pelivoitot ja niin edelleen. Varojen alkuperäselvitys on lisäksi tehtävä asiakassuhteen aikana, mikäli siihen on tarve esimerkiksi heränneen epäilyn tai havaitun riskiriidan vuoksi.

Rahapelitoimijoiden on oltava valppaina annettujen varojen alkuperäselvitysten suhteen. Rahapelitoimijan tulee varmistaa, että annetut selvitykset ovat luotettavia, riittäviä ja linjassa muiden asiakkaan antamien tietojen kanssa. Rahapelitoimijat eivät voi luottaa **vain nettotalletuksiin tai aiempiin pelivoittoihin** tarkistamatta erikseen varojen alkuperää. **Pelkkä aiempien pelivoittojen palauttaminen pelitilille ei automaattisesti tarkoita, että varat ovat laillisia.**

Varojen alkuperän todentamiseksi tarvitaan yleensä **pankkitiliotteiden tarkistus**, jotta rahapelitoimija voi varmistaa esimerkiksi sen, että kyseessä ovat rahapelitoimijan maksamat voitot, jotka pelaaja tallettaa takaisin pelitililleen.

Esimerkkejä tilanteista, joissa annettu selvitys varojen alkuperästä ei välttämättä ole riittävä tai luotettava:

- Asiakas on rekisteröitymisen yhteydessä tuntemistietokyselyssä ilmoittanut olevansa työtön, mutta ilmoittaa silti varojensa alkuperäksi ”palkkatulot”
- Asiakas on rekisteröitymisen yhteydessä ilmoittanut palkkatuloikseen esimerkiksi 2 000 euroa kuukaudessa, mutta ilmoittaa pelaavansa tai pelaa merkittäville summilla
- Asiakas tekee suuria kertapanoksia, mutta ne ovat ristiriidassa hänen tulotasoonsa
- Asiakas on ilmoittanut varojensa alkuperäksi ”pelivoitot”, mutta rahapeli-toimija ei kykene varmentamaan tätä.

Esimerkit ovat ohjeistavia, eikä niitä tule pitää tyhjéntävänä. Rahapeli-toimijan on huolehdittava itse siitä, että sillä on riittävästi tietoa asiakkaistaan, jotta se voi luotettavasti vertailla varojen alkuperäselvitystä muihin annettuihin tietoihin sekä arvioida niiden luotettavuutta.

Varojen alkuperäselvitykset ovat osa rahapeli-toimijan riskiperusteista toimintaa. Mitä suuremmasta riskistä on kyse (esimerkiksi suuret ja nopeatempoiset panostukset tai ristiriita annetuissa tiedoissa), sitä perusteellisimpia toimenpiteitä rahapeli-toimijalta edellytetään. Toimet voivat sisältää asiakkaan tuntemisen toimenpiteiden uusimista, asiakkaan suoraa kontaktointia sekä tarkempien tietojen hankkimista.

## 6.6 Asiakkaan riittämättömät selvitykset

Jos rahapeli-toimija ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi rahanpesulain 3 luvussa säädettyjä toimia, se ei saa perustaa asiakassuhdetta, suorittaa liiketoimintaa tai ylläpitää liikesuhdetta. Rahapeli-toimija ei siis saa rekisteröidä asiakkaakseen henkilöä, joka ei suostu tai kykene antamaan riittäviä tietoja asiakassuhteen perustamiseksi. Olemassa olevan asiakkuuden osalta rahapeli-toimijan tulee keskeyttää liiketoiminta ja estää asiakkaan pelaaminen riittävien selvitysten saamiseen asti. Tarvittaessa rahapeli-toimijan on ilmoitettava epäilyttävästä liiketoimesta Rahanpesun selvittelykeskukselle ja irtisanottava asiakkaan asiakkuus.

Rahapeli-toimijan ei tule rekisteröidä asiakkaakseen henkilöä, jonka se on aiemmin irtisanoonut riittämättömien selvitysten vuoksi. Tällaisessa tilanteessa asiakas voidaan rekisteröidä uudestaan asiakkaaksi vasta, kun hän antaa riittävät selvitykset aiemmin selvitettyään olleeseen tilanteeseen tai epäilykseen.

## 7 Ilmoittaminen Rahanpesun selvittelykeskukselle

### 7.1 Yleistä rahanpesun selvittelykeskuksesta

Rahanpesun selvittelykeskuksen (RAP) tehtävänä on toimia Suomen Financial Intelligence Unit -yksikkönä (FIU) ja olla osa Keskusrikospoliisin kansallista tiedustelutoimintaa. Rahanpesun selvittelykeskuksen tehtävänä on estää, paljastaa, selvittää ja saattaa tutkintaan rikoksia sekä terrorismin rahoittamista. Selvittelykeskuksen toimintaa sääntelee laki rahanpesun selvittelykeskuksesta.

Rahanpesun selvittelykeskuksen tehtäviin kuuluvat muun muassa:

- rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen, paljastaminen ja selvittäminen sekä tutkintaan saattaminen
- epäilyttäviä liiketoimia ja terrorismin rahoittamista koskevien ilmoitusten vastaanottaminen sekä palautteen antaminen ilmoitusvelvollisille
- yhteistyö ilmoitusvelvollisten ja viranomaisten kanssa
- operatiivisten ja strategisten analyysien tekeminen.

Selvittelykeskus ottaa vastaan ilmoitusvelvollisten ilmoitukset epäilyttävistä liiketoimista sekä käsittelee, analysoi sekä luovuttaa oleellista tietoa muille viranomaisille Suomessa. Kansainvälinen yhteistyö on myös tiivistä. Rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus saada, käyttää ja luovuttaa tietoa.

### 7.2 Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta

Rahanpesulain 4 luvun mukaan rahapelitoimijan on tarkasteltava ja ilmoitettava epäilyttävät liiketoimet. Ilmoituksen tekeminen ei edellytä todisteita siitä, että rahanpesua tai terrorismin rahoitusta olisi todella tapahtunut. Jos epäilyt eivät poistu tarkemman tarkastelun jälkeen, on asiasta ilmoitettava Rahanpesun selvittelykeskukselle viipymättä.

Epäilyttävä liiketoimi tarkoittaa asiakkaan tavanomaisesta toiminnasta poikkeavaa tai toiminnalle epätyypillistä rahapelaamista. Asiakkaan tavanomaisen toiminnan tunteminen, jota on käsitelty aiemmin tässä ohjeistuksessa, on siten erittäin tärkeää. Rahapelitoimijan voi olla vaikeaa tai mahdotonta tunnistaa epäilyttäviä liiketoimia ja asiakkaan tavanomaisesta toiminnasta poikkeavaa käytöstä, jos se ei tunne asiakastaan ja tämän tavanomaista käytöstä riittävästi.

Jos rahapelitoimija tai sen käyttämä asiamies havaitsee poikkeavaa rahapelaamista, tulee sen selvittää pelaamisen peruste. Jos pelaaminen vaikuttaa saadun selvityksenkin jälkeen epäilyttävältä tai selvitystä ei saada lainkaan, tulee tapauksesta viipymättä tehdä ilmoitus RAP:lle. Jos havainnon epäilyttävästä liiketoimesta tekee rahapelitoimijan asiamies, voi asiamies ilmoittaa asiasta rahapelitoimijalle, jolloin rahapelitoimija tekee ilmoituksen RAP:lle.

Ilmoituskanavana RAP:lle toimii [goAML - ilmoitusjärjestelmä](#).

Rahapelitoimijan on rekisteröidyttävä ilmoitusjärjestelmään ennen ilmoituksen tekemistä. Rahapelitoimijoiden on lisäksi noudatettava RAP:n antamaa määräystä koskien epäilyttävien liiketoimi-ilmoitusten muotoa ja sisällön esittämisen asettelua. **Määräys koskee kaikkia ilmoitusvelvollisia yhteisöjä.** Rahapelitoimijan on tutustuttava määräyksen sisältöön.

Ilmoitusten oikea tekninen muoto ja sisällön esittämisen asettelu ovat RAP:n lakisääteisten tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömiä. Tämän vuoksi ilmoitusvelvollisten edellytetään toimittavan epäilyttävän liiketoimen ilmoitukset RAP:lle määräyksessä määritellyssä muodossa ja vaatimusten noudattamatta jättäminen johtaa kyseisen ilmoituksen automaattiseen hylkäämiseen. Laiminlyönnin laajuudesta ja toistuvuudesta riippuen vaatimusten noudattamatta jättäminen voi johtaa RAP:n velvollisuuteen raportoida laiminlyönti toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle.

RAP:lle tehtävän ilmoituksen tekeminen ei aina suoraan edellytä liikesuhteen päättämistä. Tehdyn ilmoituksen tulee kuitenkin johtaa siihen, että rahapelitoimija arvioi asiakkaan riskin uudelleen ja tiukentaa asiakassuhteen valvontaa. Rahapelitoimijan on siten hankittava asiakkaasta riittävä selvitys sekä aina lopetettava liikesuhde, jos sillä ei ole riittävästi tietoa asiakkaasta voidakseen hallita rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskiä.

Epäilyttävästä rahapelin ostosta tai voiton lunastuksesta on aina kieltäydyttävä. Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta tulee tehdä myös, jos jälkikäteen paljastuu seikka, joka tekee rahapelaamisesta epäilyttävän. Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta on siis tehtävä riippumatta siitä, onko pelitapahtuma otettu vastaan, keskeytetty tai siitä kieltäydytty.

Ilmoitus on tehtävä matalalla kynnyksellä. Kyseessä ei ole rikosilmoitus, eikä rahapelitoimijan tai asiamiehen tehtävä ole arvioida onko tapahtumalle riittävästi näyttöä.

Rahanpesulaissa on sääntöjä myös salassapitovelvollisuudesta. Rahapelitoimija ei saa paljastaa asiakkaalle tai ulkopuolisille, että se on tehnyt tai tulee tekemään ilmoituksen RAP:lle.

RAP julkaisee vuosittain vuosikertomuksen, jossa se käsittelee vuoden aikana eri toimialoilla tehtyjä ilmoituksia epäilyttävistä liiketoimista. Epäilyttävien ilmoitusten määrä RAP:lle on kasvanut vuosien varrella kaikilla toimialoilla. Valvontaviranomainen suosittelee rahapelitoimijoita seuraamaan ja tutustumaan RAP:n vuosikertomuksiin.

### 7.3 Epäilyttävän liiketoimen indikaattoreita rahapelitoiminnassa

Rahanpesun selvittelykeskus on koonnut listan rahanpesuindikaattoreista, joihin ilmoitusvelvollisten tulee toiminnassaan kiinnittää huomiota. Listauksen tarkoituksena on tukea ilmoitusvelvollisia rahanpesun ja epäilyttävän liiketoimen tunnistamisessa sekä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen tekemisessä.

Seuraavat seikat voivat olla indikaattoreita rahanpesusta tai epäilyttävistä liiketoimista rahapelitoiminnassa:

- Asiakas käyttää pelaamisessa yrityksen tiliä/tilejä tai alaikäisen tiliä.
- Asiakas tallentaa varoja pelitilille, mutta ei pelaa.
- Asiakas tallentaa varoja pelitilille, mutta lähtötili ja kotiutustili eroavat toisistaan.
- Asiakas kierrättää varoja pelitin kautta takaisin samalle tilille, josta alkuperäinen siirto tehtiin.
- Asiakas tallentaa pelitilille suuria summia verrattuna hänen vuosiansioihinsa.
- Asiakas häviää suhteettoman suuria summia kuukausittain verrattuna hänen vuosiansioihinsa.
- Asiakas pelaa tai hankkii pelimerkkejä summalla, joka ei ole suhteessa hänen tunnettuun taloudelliseen asemaansa.
- Asiakkaan pelikäyttäytyminen poikkeaa voimakkaasti hänen aikaisemmasta pelaamisestaan.
- Asiakkaan pelikäyttäytyminen poikkeaa muun asiakasryhmän pelikäyttäytymisestä.
- Asiakas on maksuhäiriöasiakas, mutta pelaamisen volyyymi on suuri.
- Rahojen tallettamiseen ja nostoon kasinolla osallistuu kolmansia osapuolia.
- Asiakas pyytää pelimerkkien maksamista kolmannelle osapuolelle.
- Asiakas hankkii säännöllisesti pelimerkkejä ilmeisesti tarkoituksellisesti alle ilmoituskynnysarvon.
- Asiakas myy tai hankkii pelimerkkejä tai tallettaa käteistä suhteettoman suurilla summilla.

**Indikaattorilistaus ei ole tyhjentävä ja toisaalta taas listan mukainenkaan toiminta ei ole aina merkki rahanpesusta tai muusta rikollisesta toiminnasta.** Listauksen tavoitteena on luetteloida toimialakohtaisesti ilmoitusvelvollisille RAP:n näkökulmasta yleisimpiä indikaattoreita, joihin on otettu vaikutteita sekä kansallisista että kansainvälisistä ilmiöistä ja havainnoista rahanpesun alalta.

## 8 Asiamiesten käyttö

Rahanpesulain mukaan rahapelitoimija voi antaa asiakkaan tuntemiseksi säädetyt toimet kolmannen osapuolen hoidettavaksi tiettyjen edellytysten täytyessä. Rahapelitoimijan tulee kuitenkin huomioida, että se on rahanpesulain 3 luvun 7 §:n mukaisesti vastuussa kaikista rahanpesulain mukaisista velvoitteista. Tämä tarkoittaa, että rahapelitoimija vastaa aina asiamiehen mahdollisista rahanpesulain velvoitteiden rikkomisista ja/tai laiminlyönneistä.

Rahapelitoimijan rahapelejä myyvissä pelipisteissä rahapelitoimijan tulee tunnistaa ja huomioida ne riskit, joita rahanpesulain velvoitteiden mahdollisiin laiminlyönnteihin rahapelien myynnissä liittyy. Rahapelitoimijan on huolehdittava siitä, että rahapelejä myyvien

henkilöiden kokemus sekä tieto rahanpesuriskeistä on riittävällä tasolla. Varsinkin uusien työntekijöiden osalta tulee kiinnittää huomiota riittävään tietotasoon rahanpesun estämisen osalta ja kykyyn havaita epäilyttäviä liiketoimia.

Pelipistepelaamisessa rahapelitoimijan on huomioitava rahapelilain 28 §:n mukainen pakollinen tunnistautuminen. Asiakas tulee tunnistaa aina ennen kuin tämä voi pelata rahapelejä. Lisäksi asiakkaan tuntemisen toimenpiteet tulee suorittaa rahanpesulain edellyttämässä tilanteissa (ks. tämän ohjeistuksen luku 6). Lisäksi rahapelejä myyvien henkilöiden on tunnistettava epäilyttävät liiketoimet ja ilmoitettava niistä.

Jatkuvalla ja toistuvalla koulutuksella sekä varmistamalla ajankohtaisen tiedon välittäminen muun muassa rahapesuindikaattoreista rahapelitoimija voi vähentää riskiä rahanpesulain velvoitteiden laiminlyönneistä ja samalla lisätä työntekijöiden osaamista ja tietoa. Asiamiehet ja muut vastuussa olevat työntekijät tulee kouluttaa tunnistamaan ja havaitsemaan epäilyttävät liiketoimet ja toisiinsa kytkeytyvät liiketoimet sekä kynnsarvojen ylitykset. Ainoastaan sellaisten henkilöiden tulisi hoitaa rahapeli tuotteiden myyntiä, jotka ovat saaneet asianmukaisen rahanpesulakiin ja riskiarvioihin pohjautuvan koulutuksen. Rahapelitoimijan on varmistettava, että rahapelejä myyvät henkilöt ymmärtävät epäilyttävistä liiketoimista tehtävien ilmoitusten merkityksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä.

EU:n rahanpesuasetus tuo mukanaan muutoksia asiamiesten käyttöön ja asemaan liittyen. Rahapelitoimija voi rahanpesuasetuksen mukaisesti ulkoistaa tiettyjä rahanpesun ja terrorismin rahoittamiseen liittyviä toimenpiteitä. Ulkoistamisesta on tehtävä ulkoistamissopimus. Rahapelitoimijan on varmistettava, että taho, jolle tehtäviä ulkoistetaan, tuntee rahanpesulain sääntelyn ja kykenee täyttämään rahanpesun estämisen toimenpiteitä. Rahapelitoimijan on huomioitava, että se ei vapaudu rahanpesuasetuksen mukaisesta vastuusta, vaikka se ulkoistaisi joitakin toimintoja.

Rahanpesuasetuksen soveltaminen alkaa heinäkuussa 2027. Valvontaviranomainen antaa tarkemman ohjeistuksen ulkoistamiseen liittyen myöhemmin.

## 9 Koulutus

Rahapelitoimijalla on lakisääteinen velvollisuus kouluttaa henkilöstöään rahanpesulain sisällöstä. Koulutuksen tarkoituksena on varmistaa, että työntekijät ymmärtävät rahanpesun estämisen merkityksen, tunnistavat riskit ja osaavat toimia sääntelyn mukaisesti. Koulutus on osa toimijan kokonaisvaltaista velvoitetta ehkäistä rahanpesua ja ylläpitää luotettavaa pelitoimintaympäristöä.

Rahapelitoimijan on varmistettava, että työntekijät, joiden tehtävät ovat merkityksellisiä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen estämisen kannalta, saavat jatkuvasti asianmukaista koulutusta ja tietoa. Koulutuksen tulee olla ajankohtaista ja kattavaa ja sen sisältöä on päivitettävä lainsäädännön tai toimintaan liittyvien riskien muuttuessa. Rahapelitoimijan tulee siten huolehtia, että sen henkilöstöllä on ajankohtainen ja riittävä tieto rahanpesulain sisällöstä ja velvoitteista.



Koulutuksella tulee varmistaa, että henkilöstöllä on riittävä osaaminen noudattaa rahapelitoimijan rutiineja ja ohjeistuksia. Koulutuksen sisältö on mukautettava työntekijän tehtävien, vastuiden ja toimiluvanhaltijan yleisen riskiarvioinnin mukaisesti.

Rahapelitoimijan henkilöstölle järjestettävän säännöllisen koulutuksen tulee kattaa ainakin seuraavat osa-alueet:

- rahanpesulain keskeinen sisältö
- asiakkaan tuntemisvelvollisuus
- epäilyttävien liiketoimien tunnistaminen
- ilmoitusvelvollisuuden käytännön toteutus
- toimintatavat epäilyttäviä tilanteita kohdattaessa.

Koulutusvelvollisuus koskee kaikkia henkilöitä, jotka:

- osallistuvat asiakaspalveluun tai maksuliikenteen käsittelyyn
- valvovat pelitoimintaa
- ovat vastuussa rahanpesun estämiseen liittyvistä toiminnoista (esim. compliance- tai riskihallintatehtävät)
- toimivat yhtiön ylimmässä johdossa ja päättävät käytännön toimenpiteistä
- myös uusille työntekijöille on annettava koulutus osana perehdytystä ennen tehtävien aloittamista.

Rahapelitoimijan on dokumentoitava:

- koulutuksen sisältö
- koulutuspäivät
- osallistujat
- mahdolliset koulutusmateriaalit.

Dokumentaatio on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan ja esitettävä pyydettyä valvovalle viranomaiselle.

Koulutuksen avulla työntekijöiden tulee:

- Tunnistaa tilanteet, jotka saattavat liittyä rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen.
- Ymmärtää omat tehtävänsä ja velvollisuutensa rahanpesulain näkökulmasta.
- Osata toimia oikea-aikaisesti ja ohjeiden mukaisesti, esimerkiksi tehdä sisäinen ilmoitus tai pysäyttää liiketoimi tarvittaessa.

Koulutus voidaan toteuttaa sisäisesti tai ulkopuolisen asiantuntijan avulla. Verkkokoulutus on hyväksyttävä muoto, kunhan sisällöllinen laatu ja seurattavuus täyttyvät. Koulutuksessa voidaan hyödyntää käytännön esimerkkejä, tapausharjoituksia ja testejä osaamisen varmistamiseksi.

Rahapelitoimijalla ei ole lakisääteistä velvollisuutta kouluttaa käyttämiään asiamiehiä ja pelimyyjiä rahanpesulain sisällöstä ja velvoitteista. Asiamiehen ja pelimyyjien kouluttaminen on kuitenkin rahapelitoimijan omassa intressissä, sillä rahapelitoimija on aina vastuussa asiamiehen ja/tai pelimyyjän rahanpesulain laiminlyönneistä ja rikkomuksista. Valvontaviranomainen voi siten kohdistaa valvontatoimenpiteitä tai seuraamuksia rahapelitoimijaan sen käyttämän asiamiehen tai pelimyyjän rahanpesulain laiminlyönnin tai rikkomisen vuoksi.

Valvontaviranomainen suosittelee, että rahapelitoimijat tarjoavat riittävää ja säännöllistä koulutusta rahanpesulain keskeisistä velvoitteista myös sen käyttämille asiamiehille ja pelimyyjille.

## 10 Sisäinen valvonta ja whistleblowing-järjestelmä

### 10.1 Sisäinen valvonta

Rahapelitoimijan sisäisen valvonnan avulla sen tulee estää rahanpesua ja terrorismin rahoittamista, varmistaa rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattaminen, turvata asiakas- ja liiketoimintatietojen asianmukainen käsittely sekä suojata työntekijöitä, jotka tekevät ilmoituksia epäilyttävistä liiketoimista (lisää kappalessa 10.2 "Whistleblowing-järjestelmä").

Rahapelitoimijan tulee nimetä sisäisestä valvonnasta vastaava henkilö tai yksikkö. Vastuuhenkilön tai -yksikön tehtävänä on valvoa ja koordinoida rahanpesun estämisen toimia, ylläpitää sisäisiä ohjeita sekä raportoida johdolle ja viranomaisille.

Sisäisen valvonnan tehtävänä on arvioida liiketoimintaan liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit säännöllisesti, määritellä toimenpiteet riskien mukaan (esimerkiksi asiakkaan tunteminen, jatkuva seuranta, tehostettu valvonta) sekä dokumentoida riskienarvioinnit ja niiden perusteella tehdyt toimenpiteet.

Sisäisen valvonnan tulee laatia ja pitää ajan tasalla sisäiset ohjeet, jotka kattavat

- asiakkaan tuntemismenettelyt (KYC)
- epätavallisten liiketoimien tunnistamisen ja arvioinnin
- ilmoitusvelvollisuuden käytännön toteutuksen
- tietojen käsittelyn, säilytyksen ja salassapidon
- sisäisen ilmoituskanavan ja ilmoitusten käsittelymenettelyn
- konsernin sisäisen tiedonvaihdon, jos soveltuu.

Rahapelitoimijan sisäiseen valvontaan kuuluu velvoite kouluttaa henkilöstöä säännöllisesti estämiseen liittyvistä velvoitteista. Lisää koulutusvelvollisuudesta on tämän ohjeituksen luvussa 9.

Rahapelitoimijan tulee esimerkiksi sisäisillä tarkastuksilla tai muilla arviointikeinoilla arvioida sisäisen valvonnan toimivuutta, sekä korjata mahdolliset puutteet ja päivittää omia ohjeistuksiaan tarvittaessa. Valvonnan tulokset ja toimenpiteet tulee dokumentoida.

Rahapelitoimijan ylin johto vastaa siitä, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Johdon tulee seurata säännöllisesti sisäisen valvonnan tehokkuutta ja reagoida puutteisiin.

## 10.2 Whistleblowing-järjestelmä

Rahapelitoimijalla on rahanpesulain 7 luvun 8 §:n mukaan oltava menettelytavat, joita noudattamalla sen palveluksessa olevat tai asiamiehet voivat ilmoittaa riippumattoman kanavan kautta rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta rahapelitoimijan sisällä (niin sanottu whistleblowing-järjestelmä). Tämä tarkoittaa, että työntekijöillä ja toimeksisaajilla on mahdollisuus ilmoittaa sisäisesti, jos rahapelitoimija rikkoo rahanpesusääntöjä.

Rahapelitoimijan tulee taata turvallinen ja toimiva ilmoittajansuojelu, jotta työntekijät voivat tuoda esiin epäkohtia ilman pelkoa seurauksista. Nämä toimet ovat keskeinen osa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan kokonaisuutta. Ilmoitus tulee olla mahdollista tehdä erityisen, itsenäisen ja anonyymin kanavan kautta.

Ilmoittajansuojelun tavoitteena on:

- rohkaista työntekijöitä ilmoittamaan vilpittömässä mielessä tehdyistä epäilyistä ilman pelkoa vastatoimista
- suojata ilmoittajaa syrjinnältä, kostotoimilta tai seuraamuksilta
- varmistaa, että ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti ja asianmukaisesti.

Rahapelitoimijan on:

- otettava käyttöön sisäinen ilmoituskanava, jonka kautta työntekijät voivat tehdä ilmoituksia anonyymisti tai luottamuksellisesti
- nimettävä taho, joka vastaanottaa ja käsittelee ilmoitukset puolueettomasti ja viivytyksettä.
- varmistettava, että ilmoittajan henkilöllisyys ja tiedot pidetään salassa
- dokumentoitava ja säilytettävä ilmoitukset lain edellyttämällä tavalla
- toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jos ilmoitus osoittautuu aiheelliseksi.

## 11 Lisää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

Poliisihallitus suosittelee tutustumaan myös seuraaviin lähteisiin, joita on sivuttu tässä ohjeistuksessa.

[Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2024/1624, annettu 31 päivänä touko-kuuta 2024, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen \("rahanpesuasetus"\).](#)

[Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi \(EU\) 2024/1640, annettu 31 päivänä touko-kuuta 2024, jäsenvaltioissa käyttöön otettavista mekanismeista rahoitusjärjestelmän käytön estämiseksi rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen, direktiivin \(EU\) 2019/1937 muuttamisesta sekä direktiivin \(EU\) 2015/849 muuttamisesta ja kumoamisesta \("6. rahanpesudirektiivi"\).](#)

[Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2024/1620, annettu 31 päivänä touko-kuuta 2024, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaviranomaisen perustamisesta ja asetusten \(EU\) N:o 1093/2010, \(EU\) N:o 1094/2010 ja \(EU\) N:o 1095/2010 muuttamisesta \("AMLA-asetus"\).](#)

[Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 20 b §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen \(HE 236/2021 vp\) täydentämisestä](#)

[INTERNATIONAL STANDARDS ON COMBATING MONEY LAUNDERING AND THE FINANCING OF TERRORISM & PROLIFERATION - The FATF Recommendations \(päivitetty 6/2025\).](#)

[Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä | 444/2017 | Suomen säädös-kokoelma | Finlex](#)

[Laki rahanpesun selvittelykeskuksesta \(445/2017\)](#)

[Laki varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain 1 §:n muuttamisesta | 1162/2013 | Suomen säädöskokoelma | Finlex](#)

[KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE sisämarkkinoihin vaikuttavia ja rajat ylittäviin toimiin liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskejä koskevasta arvioinnista \(SNRA, 2022\)](#)

SNRA 2022 liitteet [REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border activities](#)

Poliisihallituksen valvojakohtainen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen riskiarvio (2024). [Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen rahapelitoiminnassa - Poliisi.fi](#)

[Rahanpesu.fi](#)

[Rahanpesun selvittelykeskus \(2021\). Rahanpesuindikaattorit.](#)

[Rahanpesun selvittelykeskus \(2025\). Määräys epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen muodosta ja sisällön esittämisen asettelusta.](#)

[Rahanpesun selvittelykeskus \(2025\). Rahanpesun selvittelykeskuksen vuosikertomus 2024.](#)

[Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2021:17. Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2021.](#)

[Kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion 2021 liite: Kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion toimintasuunnitelma 2021-2023](#)

[Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2024:8. Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2023: Osittaispäivitys.](#)

[Kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion 2023 liite: Kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion toimintasuunnitelma 2024-2025](#)

**Poliisihallitus**

**Arpajaishallinto**

Konepajankatu 2, PL 50, 11101 Riihimäki

Puhelin +358 295 480 181, poliisi.fi